

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

KLÍČEK

K komunikace

L láska, vzájemný respekt

Í individualita

Č činnosti hrou

E estetika, ekologie

K kamarádství

„S KLÍČKEM TAM A ZASE ZPĚT, POZNÁVÁME CELÝ SVĚT“

Školní vzdělávací program – Klíček

1	Identifikační údaje	3
2	Charakteristika mateřské školy	4
3	Specifika mateřské školy	6
4	Podmínky vzdělávání	7
4.1	Věcné (materiální) podmínky	7
4.2	Životospráva	8
4.3	Psychosociální podmínky	9
4.4	Organizace chodu	11
4.5	Personální a pedagogické zajištění	12
4.6	Řízení mateřské školy	13
4.7	Spoluúčast rodičů	14
4.8	Spolupráce s dalšími institucemi	15
4.9	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	15
4.10	Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	16
5	Speciálně pedagogická péče	17
5.1	Děti s narušenou komunikační schopností	17
5.2	Děti se zrakovým postižením	19
5.3	Děti se sluchovým postižením	21
5.4	Děti s tělesným postižením a kombinovanými vadami	23
5.5	Děti s mentálním postižením	24
5.6	Děti s poruchou autistického spektra	26
6	Organizace vzdělávání	30
7	Charakteristika vzdělávacího programu	32
7.1	Zaměření školy	32
7.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	33
7.3	Metody a formy vzdělávání	35
7.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	40
7.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	41
7.6	Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	42
8	Vzdělávací obsah	43
8.1	Charakteristika vzdělávacího obsahu	43
8.2	Časový plán	44
8.3	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	44
8.4	Integrované bloky	46
	○ Všichni lidé na světě, děti, také dospělí, patří k jedné planetě, o zážitky se podělí	46
	○ Příroda a zvířátka, všechno kolem nás, zaťuká nám na vrátka, poznáme je zas	56
9	Dílní projekty a programy	63
10	Evaluační systém	66
11	Závěrečná ustanovení	70

Příloha č. 1: Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

Příloha č. 2: Minimální preventivní program

1 Identifikační údaje

Název ŠVP:	KLÍČEK
Vzdělávací program:	Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Motivační název:	„S KLÍČKEM tam a zase zpět, poznáváme celý svět“ – otevřít bránu do světa poznání, vzdělávání, zkušeností a nových dovedností, díky kterým se utváří osobnost dítěte.
Údaje o škole:	Mateřská škola Klíček, Karviná – Hranice, Einsteinova 2849, příspěvková organizace
Adresa:	Einsteinova 2849, 733 01 Karviná – Hranice
IČO:	60337346
RED-IZO:	600026302
Telefon:	596 311 683, 604 130 152
Email:	janakovae@klicek-skolka.cz (ředitelství) janoskovad@klicek-skolka.cz (ekonomka školy)
Web:	www.klicek-skolka.cz
Jméno ředitele školy:	Mgr. Eva Janáková
Zřizovatel:	Moravskoslezský kraj, 28. října 117, 702 00 Ostrava
Telefon:	595 622 222
Email:	posta@kr-moravskoslezsky.cz
Web:	www.kr-moravskoslezsky.cz
Zpracovala:	Mgr. Eva Janáková ve spolupráci s pedagogickým sborem
Platnost od:	1. 9. 2024
Verze ŠVP:	5
Číslo jednací:	MSKL/415/2024
Projednáno:	na pedagogické radě 27. 8. 2024

.....
Mgr. Eva Janáková
ředitel školy

.....
Razítko školy

2 Charakteristika mateřské školy

Trocha historie

Naše mateřská škola byla založena 1. 3. 1984. Byly zde přestěhovány 2 třídy dětí s mentálním postižením, které do té doby byly umístěny v MŠ s polským jazykem vyučovacím v Karviné – Novém Městě.

Ve školním roce 1984 – 85 byla otevřena jedna třída pro děti s vadami řeči a v dalších letech byly postupně zřizovány další třídy pro děti s vadami řeči, které nahradily i třídy pro děti s mentálním postižením. Do jednotlivých tříd byly zařazovány děti s vadami řeči i s jiným postižením.

Jako příspěvková organizace s právní subjektivitou byla škola zapsána MŠMT ČR 1. 1. 1994.

Mateřská škola je zařazena v síti škol od 1. 1. 2005.

Od 1. 7. 2001 je zřizovatelem Moravskoslezský kraj a od 1. 1. 2006 nese název Mateřská škola Klíček.

V roce 2013 byla ve škole otevřena první třída pro děti s poruchou autistického spektra a rok poté v roce 2014 druhá třída.

Naše současnost

Mateřská škola Klíček je školou zřízenou dle § 16 odst. 9 ŠZ. Navštěvují nás děti s priznaným podpurným opatřením 2. – 5. stupně, ve věku 3 – 7 let, popř. děti mladší 3 let (od 2 let).

Budova mateřské školy je dvoupodlažní, má 6 celodenních tříd s kapacitou 70 dětí. Je umístěna v sídlištní zástavbě v blízkosti parku Rehabilitačního sanatoria, lesoparku Dubina a Černého lesa, které využíváme k vycházkám, přírodovědným a sportovním akcím.

Spodní dvě třídy mají svou šatnu, sociální zařízení, hernu, ložnici, pracovnu pro individuální práci a přípravnou kuchyňku pro výdej stravy. Tyto třídy navštěvují zpravidla děti s narušenou komunikační schopností a děti s lehčím typem postižení.

Na prvním podlaží se nacházejí čtyři třídy, přičemž dvě krajní třídy mají šatnu, sociální zařízení, hernu a ložnici. Součástí ložnice je koutek pro speciálně pedagogickou individuální práci s dětmi. Tyto třídy mají taktéž přípravnou kuchyňku pro výdej stravy.

Dvě prostřední třídy jsou zřízeny pro děti s poruchou autistického spektra. Tyto třídy mají sdílenou šatnu a sociální zázemí. Třídy jsou menší, součástí tříd je herna. V přilehlých místnostech je poté menší pracovna pro individuální práci s dětmi.

Děti z těchto prostředních tříd docházejí na odpolední klid do krajních tříd, po odpoledním klidu se vrací do svých kmenových tříd.

Součástí třídy Sluníčka je relaxační místnost s prvky snoezelenu.

Třídy v přízemí mají velké terasy směřující do školní zahrady, které jsou sezónně využívány k rozmanitým činnostem.

Všechny třídy jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, dostatečným množstvím hraček, didaktických pomůcek. V každé třídě je prostor pro relaxaci a odpočinek dětí.

Místnosti, vybavené hračkami, materiály a doplňky, dávají dětem prostor ke hrám a činnostem, které podporují rozvoj jejich osobnosti.

U školy je velká zahrada, která prošla rozsáhlou rekonstrukcí a je vybavena herními prvky. Část zahrady je pokryta travnatou plochou, část speciálně upraveným povrchem. Součástí zahrady je vybudovaný kopec, který děti využívají především v zimních měsících.

Součástí mateřské školy je školní jídelna a prádelna.

Škola je vybavena schodišťovou plošinou.

Dopravní dostupnost je dobrá. V bezprostřední blízkosti školy se nachází veřejné parkoviště. V areálu školy je vybudované menší parkoviště, které využívají především rodiče dětí se sníženou mobilitou. V blízkosti se nacházejí autobusové zastávky, takže škola je dostupná také veřejnou hromadnou dopravou.

3 Specifika mateřské školy

- ✓ Vzdělávání je rozšířeno o speciálně pedagogickou péči, terapeutické techniky, netradiční a zájmové terapie.
- ✓ Menší kolektiv dětí ve třídách umožňuje individuální přístup k jednotlivým dětem.
- ✓ Přítomnost dvou pedagogických pracovníků se speciálně pedagogickým vzděláním během celého dopoledne. Přítomnost asistenta pedagoga.
- ✓ Zajištění specifických dovedností u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami formou reedukačních a kompenzačních cvičení.
- ✓ Zajištění strukturovaného učení a práce podle TEACCH programu ve třídě, ve které jsou zařazeny děti s těžkým zdravotním postižením (autismus, kombinované vady).
- ✓ Pro relaxaci jsou zařazovány cvičení jógy, bazální stimulace, pobyt v relaxační místnosti s prvky snoezelenu.
- ✓ Vzdělávání na základě diagnostických záznamů, které jsou vyhodnocovány a aktualizovány minimálně 2x ročně (leden, červen) ve spolupráci s rodiči.
- ✓ Úzká spolupráce s odbornými lékaři – kliničtí logopedi, psycholog, neurolog, dětský psychiatr aj.
- ✓ Spolupráce se speciálně pedagogickými centry (dále jen SPC) – SPC pro děti s vadami řeči Karviná, SPC pro děti s mentálním postižením Karviná, SPC pro zrakově postižené Opava, SPC pro děti s PAS Ostrava – Zábřeh, SPC pro sluchově postižené Ostrava – Poruba, SPC pro tělesně postižené Frýdek – Místek.
- ✓ Využívání alternativních metod komunikace – obrázkový systém, vizualizace, komunikační knihy, větné proužky, gesta.
- ✓ Využívání prvků netradičních vzdělávacích metod – aplikovaná behaviorální analýza, terapie hrou, multisenzorické terapie, smyslové učení, atd.

4 Podmínky vzdělávání

4.1 Věcné (materiální) podmínky

Prostor třídy je členěn do „zón“, ve kterých jsou umístěny hračky a materiály pro jednotlivé typy her a činností, odpovídající počtu dětí i jejich věku.

Děti mají oddělený prostor pro hru, učení, stravování a odpočinek, v hernách je místo, kde mohou děti relaxovat. Čtyři třídy mají svou vlastní ložnici, z toho ve dvou třídách je ložnice sdílená. Součástí tříd jsou pracovny pro speciálně pedagogickou péči. V umývárkách jsou koutky, které slouží k přebalování dětí.

Pět tříd je vybaveno vzduchotechnikou, která slouží k výměně vzduchu.

Denně je zajišťováno větrání třídy – podle právě probíhajících činností dětí a podmínek ovzduší (inverzní stav). Osvětlení tříd a vytápění vyhovuje hygienické normě, je pravidelně kontrolováno.

Ve třídách je nábytek uzpůsobený potřebám dětí. V případě potřeby máme speciální židličky pro děti s omezenou mobilitou, chodítka. K dispozici jsou strukturované režimy na všech třídách a speciální výukové boxy. Hračky, materiál i pomůcky jsou volně přístupné, děti si na požádání berou hračky samy a po ukončení hry si hračky po sobě průběžně uklízejí.

Učitelky dětem umožňují hrát si a tvořit z různých materiálů. Třidu si děti zdobí vlastními výtvary a vystavují je na určeném místě.

Na každé třídě je dostatek hraček a didaktických pomůcek, které jsou průběžně obměňovány a doplňovány. Pomůcky a hračky jsou uzpůsobeny potřebám jednotlivých dětí. Na každé třídě mají pedagogové k dispozici notebook a tablet pro práci s dětmi, v relaxační místnosti je interaktivní koberec, netradiční hudební nástroje na muzikoterapii, pomůcky na snoezelen.

Prostředí tříd je upraveno tak, aby se v něm děti se SVP snadno orientovaly, na všech třídách jsou vytvořeny strukturované režimy pro děti, je dodržován princip vizualizace a individualizace.

Pro děti s omezenou mobilitou je ve škole k dispozici plošina pro vozíčkáře. V přízemí budovy se nachází keramická pec a sklad na keramiku.

Ve škole i mimo ni (školní zahrada) mají děti prostor k rozmanitým pohybovým aktivitám. Dětské hřiště je vybaveno novými herními prvky rozčleněnými dle pohybových dovedností dětí - herní sestavy, houpadla, kolotoč, lanová dráha, kreslicí a interaktivní tabule. V okolí školy je dostatek zeleně. V letním období mohou děti využívat zastřešené terasy, které jim poskytují ochranu proti slunci a nepříznivému počasí. V zimních měsících mohou děti k zimním hrátkám využívat

vytvořený kopec.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů, herní prvky jsou pravidelně kontrolovány.

Celý areál školy je oplocený.

4.2 Životospráva

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava, mezi jednotlivými jídly je dodržován doporučený interval, jídelníček je sestavován s přihlédnutím k racionální výživě. U dětí, které vyžadují dietní stravování, je možnost individuální dohody s vedením školy a vedoucí školní jídelny.

Vedoucí školní jídelny sleduje skladbu jídelníčku a vyhodnocuje spotřební koš, pravidelně je dětem nabízeno ovoce nebo syrová zelenina. Jídlo je podáváno esteticky upravené.

Po celý den je důsledně dodržován pitný režim, děti mají k dispozici během celého pobytu v mateřské škole čaj, džus nebo vodu s citrónem.

Děti stolují v klidné a pohodové atmosféře, učitelka nabízí a motivuje děti, aby ochutnaly jídlo, které nemají rády, či jeho úpravu neznají, děti do jídla nenutí.

Učitelka je dětem příkladem nejen v konzumaci jídel a racionální výživy, ale i v pitném režimu.

V rámci stravování škola respektuje individuální potřeby dětí a snaží se děti pozitivně podporovat a motivovat při odbourávání nežádoucích návyků.

Je zajištěn pravidelný rytmus a řád. Denní řád je sestaven s ohledem na individuální potřeby dětí.

V rámci tříd jsou využívány strukturované režimy dne, které usnadňují dětem orientaci v denním režimu, ale také jim dávají pocit předvídatelnosti a posloupnosti plynutí dne.

Škola se snaží vycházet vstříc v rámci potřeb rodičů na příchod a odchod ze školy. Denní řád je dostatečně flexibilní, aby pedagogové dokázali reagovat na potřeby a přání dětí, zároveň jsou ale dána pevná pravidla, která jsou dětem vštěpována od začátku školního roku.

Učitelka dbá o pravidelný pobyt venku, a to za každého počasí (výjimkou je prudký déšť, velké mrazy či špatná kvalita ovzduší), pobyt venku respektuje doporučenou délku.

Ve škole jsou pravidelně organizovány projektové dny, děti se ve třídách vzájemně navštěvují.

K rozvoji pohybových schopností dětí slouží nejen prostory školy, ale také pravidelné návštěvy

tělocvičny na ZŠ Mendelova, kterou děti navštěvují zpravidla 1x týdně. Vzdělávací program je rozšířen o nejrůznější doplňkové terapie, kterých se mohou účastnit buď všechny děti, nebo jen část (po dohodě s rodiči). Pohybové dovednosti tak mohou děti rozvíjet prostřednictvím těchto terapií (jízda na koni, saunování, plavecký výcvik, vodní hrátky aj.). Řízené zdravotně preventivní pohybové chvílky jsou zařazovány pravidelně, stejně jako speciálně pedagogická péče (ať už individuální či skupinová).

K relaxaci a odpočinku slouží nejen odpočinkové koutky ve třídách, ale i relaxační místnost s prvky snoezelenu. Pro relaxaci jsou zařazovány také cviky s prvky jógy.

Děti mají pevně stanovený čas na odpočinek, s ohledem na jejich individuální potřebu. Dětem, které na lehátku neuleží, jsou nabízeny jiné klidové aktivity. Děti se zvýšenou unavitelností mohou odpočívat i během dne. Je respektována individuální potřeba aktivity a spánku.

Všichni zaměstnanci školy se pravidelně proškolují, aby mohli do výchovně vzdělávacího procesu zavádět inovace a podporovat rozvoj dětí po všech stránkách. Zaměstnanci ŠJ navštěvují školení, aby dětem zajistili zdravé stravování.

Chování a jednání učitelek, asistentů, ale také všech provozních zaměstnanců a zaměstnanců školní jídelny je v souladu se zdravým životním stylem.

4.3 Psychosociální podmínky

Všichni pracovníci školy vytváří dětem takové prostředí, ve kterém se cítí spokojeně, jistě a bezpečně. Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití.

Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která je mu příjemná, a která navozuje vztah důvěry a spolupráce. Vzdělávací nabídka je uzpůsobena jednotlivým dětem – jejich individualitě a potřebám.

Dítě se adaptuje na docházku do MŠ ve společnosti rodičů tak dlouho, jak potřebuje, tzv. adaptační program. V rámci adaptačního programu mohou děti docházet na zkrácenou délku pobytu, která je individuálně přizpůsobována potřebám dětí. Po předchozí domluvě je možnost účasti rodičů v počátečních dnech docházky do školy.

Učitelé respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem ani nadměrnou náročností

prováděných činností. Učitelka respektuje individuální tempo dítěte (možnost dokončení činnosti či hry), vede děti k tomu, aby nejdříve hledaly řešení svých problémů, děti se mohou na učitelku obracet s návrhy aktivit, činností, jsou vedeny k tomu, aby se nebály požádat o pomoc.

Využívány jsou prostředky pozitivní motivace (převažuje pochvala), podpora dětí nebát se projevit a vyjádřit svůj názor, rozvoj samostatnosti a vzájemné důvěry.

V oblasti komunikace je škola otevřená totální komunikaci. Při nácviu komunikace se kombinují u dětí různé komunikační metody – řeč, předměty, obrázky, fotografie, komunikační knihy, gesta. U dětí je respektován komunikační kanál, který je pro ně nejbližší, děti mají možnost volby (využívání obrázků, předmětů, fotografií, gest).

Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřijatelné. Pro děti a rodiče vytváříme rodinné prostředí, ve kterém jsou nastavena jasná a srozumitelná pravidla. Tato pravidla jsou dětem vštěpována s ohledem na jejich rozumové schopnosti a v přijatelné formě (obrázky, fotky, maňásek). Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády.

Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitele s dětmi. Děti mají příležitost vidět konkrétní vzájemnou pomoc všech pracovníků školy i pomoc rodičů v MŠ, učitelka se dostatečně věnuje vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňuje (prevence šikany). Děti zažívají pocit přijetí, sounáležitosti a důležitosti pro skupinu, děti mezi sebou respektují pravidla komunikace a naslouchání.

Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte. Vzdělávací nabídka odpovídá individuálních schopnostech a dovednostem dětí a jejich potřebám. Učitel se vyhýbá negativním slovním komentářům a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním.

Celým výchovně vzdělávacím procesem se prolíná nácviu sebeobsluhy a rozvoj samostatnosti. Hygienické požadavky jsou přizpůsobeny potřebám dětí (pleny, používání nočníku, WC), ale zároveň se pedagogové snaží, ve vzájemné spolupráci s rodiči, odbourávat nežádoucí hygienické návyky u dětí.

Ve škole i na jednotlivých třídách panuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost, zdvořilost a spolupráce, jak mezi pedagogy a ostatním personálem, tak mezi rodiči a zaměstnanci školy. Dospělí se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky). Vztahy s rodiči se škola snaží upevňovat nejen v rámci školního prostředí, ale pořádáme pro rodiče a děti také mimoškolní aktivity a setkání, kdy dochází k utužování vzájemných vztahů.

4.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti a potřeby dětí. Ve třídách probíhají všechny činnosti a aktivity jako ve třídách běžné mateřské školy, vzdělávání je rozšířeno o speciálně pedagogickou péči, terapeutické techniky a zájmové terapie. Během dne organizuje učitelka řízené činnosti tak, aby si z nich děti mohly vybírat, a na základě pozorování dětí ve spontánních činnostech uzpůsobuje své další plánované činnosti. Plánování činnosti tedy vychází prvotně z potřeb a zájmů dětí. Menší kolektiv dětí ve třídách umožňuje individuální přístup k jednotlivým dětem. Pravidelně probíhají individuální i skupinové pedagogické činnosti. Vzdělávání a počty dětí na třídách je uzpůsobeno dle stupně a závažnosti postižení jednotlivých dětí.

Poměr spontánních a řízených činností je vyvážený, děti mají dostatek času i prostoru pro volné hry, ve třídě jsou vytvořeny herní koutky. V hojné míře je využíváno učení hrou, prožitkové a sociální učení. Velký důraz škola klade na nácvik praktických dovedností u dětí. Hra tvoří základ všech činností, které ve škole probíhají. Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě, je jim dán dostatek prostoru pro rozvoj samostatnosti a soběstačnosti. Je dbáno na soukromí dítěte.

Na třídách jsou zavedeny strukturované denní režimy, které dětem usnadňují orientaci během dne a posloupnost činností. Na třídách pro děti s autismem a těžším postižením jsou tyto režimy připravovány pro všechny děti, v ostatních třídách podle potřeby dětí. Režimy jsou „živým“ procesem, kdy na základě pozorování dětí a posuzování jejich aktuálních schopností a dovedností mohou být režimy v průběhu docházky obměňovány (předměty, obrázky; postupné sestavování, dopolední režim), popř. některým dětem zrušeny (pokud již děti režim nepotřebují).

Pedagogové průběžně zpracovávají diagnostické záznamy u dětí, u dětí s autismem jsou v průběhu roku zpracovávány edukačně hodnotící profily. Tyto záznamy jsou průběžně aktualizovány ve spolupráci s rodiči dětí a tvoří součást portfolia dítěte. Jsou podkladem pro další individuální práci s dětmi.

Spojování tříd probíhá výjimečně, a to jen na odpočinek a odpolední činnosti bez překračování stanoveného počtu dětí ve třídě.

V každé třídě je v rámci organizace zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti pedagogů, kdy od ranních hodin působí na třídě vždy dva pedagogičtí pracovníci (učitelé) a jeden asistent pedagoga.

Pro nově přichozí děti je vždy připraven adaptační program, který vychází z konkrétních potřeb a je uzpůsobený možnostem rodičů.

4.5 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogové MŠ splňují požadovanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují. Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených pravidel. Pedagogové se chovají profesionálně v souladu se všeobecně přijatými pravidly chování.

Pedagogové se vzdělávají na základě plánu osobního rozvoje, studují odbornou literaturu, zúčastňují se různých odborných školení, seminářů a kurzů. Škola pořádá také vzdělávání formou sborovny, kdy se proškolí celý pedagogický tým.

Ředitelka školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků dle jejich zájmů a potřeb školy. Pravidelně vyhodnocuje plán dalšího vzdělávání a vede si záznamy o vzdělávání jednotlivých pedagogických pracovníků. Na společných poradách si poté pedagogové získané poznatky a dovednosti vzájemně předávají.

Na třídách jsou od ranních hodin přítomni dva pedagogičtí pracovníci spolu s asistentem pedagoga. Specializované služby a speciálně pedagogická péče je zajišťována ve spolupráci s klinickými logopedy a speciálními pedagogy SPC. Logopedickou péči pro děti zajišťují dva kliničtí logopedi, kteří dochází do mateřské školy 1x týdně. Terapie, ke kterým nejsou pedagogové kompetentní, zajišťuje škola ve spolupráci s externími poskytovateli (zooterapie, canisterapie, muzikoterapie aj.).

Škola spolupracuje se speciálně pedagogickými centry (dále jen SPC), a to SPC pro děti s vadami řeči Karviná, SPC pro děti s mentálním postižením Karviná, SPC pro zrakově postižené Opava, SPC pro děti s PAS Ostrava – Zábřeh, SPC pro sluchově postižené Ostrava – Poruba, SPC pro

tělesně postižené Frýdek – Místek. Nedílnou součástí je také spolupráce s odbornými lékaři – logopedi, psycholog, neurolog, dětský psychiatr aj.

4.6 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny. Všichni pedagogičtí pracovníci znají své kompetence, které jsou dány pracovní náplní. Povinnosti a pravomoci vedoucích pracovníků jsou uvedeny v Organizačním řádu školy.

Je vytvořen funkční informační systém. Pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci jsou v dostatečné míře informováni o záležitostech školy, přicházejí s podněty a nápady k rozvíjení programu školy. Ředitelka školy podporuje vzájemnou spolupráci, sama se na spolupráci podílí. Škola je otevřená nejen směrem dovnitř, ale také navenek. Snažíme se o školu rodinného typu, kdy rodiče jsou našimi plnohodnotnými partnery podílející se na vzdělávací cestě dětí. Pro rodiče jsou organizovány nejrůznější besedy a workshopy.

Pedagogický sbor pracuje jako tým. V průběhu roku se pravidelně setkává na pedagogických poradách, kde jsou projednávány otázky týkající se organizace, spolupráce, dalšího rozvoje školy, ročního plánu, inovací. Vzájemně konzultuje a analyzuje svou práci. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu.

Kontrolní a hospitační činnost slouží jako nástroj k zefektivnění pedagogické práce, je dána ročním plánem hospitací a kontrol. Cílem hospitační a kontrolní práce není hledání chyb, ale nacházení nových cest ke společným cílům, tj. rozvoji našich dětí. Největší motivací se škola snaží vidět právě v pokrocích dětí, které navštěvují mateřskou školu Klíček.

Pedagogičtí pracovníci úzce spolupracují se Speciálně pedagogickými centry, odbornými lékaři, s pracovníky OSPODU (orgán sociálně právní ochrany dětí), se základními školami.

Ředitelka školy zajišťuje vnější informační systém pro rodiče a širší veřejnost (webové stránky, internet, úřední deska školy).

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

Ředitelka školy pracuje na školním vzdělávacím programu spolu s ostatními pedagogy. Kontroluje jeho obsah a soulad s rámcovým vzdělávacím programem. V průběhu školního roku průběžně vyhodnocuje, zda z ŠVP vychází konkrétní třídní vzdělávací program. Kontroluje, zda je tento program aktualizován a zda vychází ze skutečných potřeb všech aktérů vzdělávání

a z podmínek mateřské školy. Výstup z hodnocení využívá k dalšímu plánování.

4.7 Spoluúčast rodičů

Prvotním posláním naší mateřské školy je vzdělávání dětí, ale působíme také v rámci osvěty pro naše rodiče a veřejnost. Škola se zapojuje do nejrůznějších dobrovolnických a charitativních akcí. Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost. Škola funguje na principu partnerství, kdy rodiče jsou považováni za důležité partnery na vzdělávací cestě dětí.

Mateřská škola zjišťuje, jaké jsou potřeby a nároky rodičů ve vztahu k MŠ. Pedagogové na třídě zjišťují představy rodičů o vzdělávacích postupech vhodných pro jejich dítě, s jakými zkušenostmi a na jaké vývojové úrovni přichází dítě z rodiny do MŠ.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, mohou s námi otevřeně jednat, mít připomínky i náměty k chodu MŠ.

Učitelky spolupracují s rodiči při sestavování diagnostických záznamů.

Cílem mateřské školy je být školou rodinného typu, klademe důraz na vzájemnou spolupráci a informovanost. Pravidelně probíhají třídní schůzky a individuální konzultace, kdy mají rodiče možnost konzultovat jednotlivé vzdělávací oblasti u dítěte, ale také individuální speciálně pedagogickou práci. Učitelky dle potřeby rodičů poskytují informace o pokrocích ve vývoji a vzdělávání dítěte. Mimo vzdělávání dětí zajišťuje škola pro rodiče také poradenskou činnost, kdy mají rodiče možnost účastnit se různých vzdělávacích akcí a besed s odborníky na dané téma. Pro rodiče jsou organizovány také rodičovské skupiny, tematická tvoření, odpolední akce pro rodiče s dětmi.

Na konci školního roku škola zjišťuje spokojenost a názor na školu ze strany rodičů prostřednictvím anonymních dotazníků (online verze), které jsou podkladem autoevaluace, a také cenným vodítkem pro další pedagogickou práci. V případě, že rodiče nemají možnost internetového přístupu k dotazníku, mohou dotazník zpracovat v papírové podobě.

Veškeré informace o rodině a dětech jsou důvěrné.

4.8 Spolupráce s dalšími institucemi

Škola spolupracuje s těmito partnery:

Zřizovatel – Moravskoslezský kraj

Město Karviná

Školská poradenská zařízení

Mateřské školy v obci

Základní školy (ZŠ Mendelova, ZŠ Komenského)

Centrum Galaxie

Regionální knihovna Karviná

Regionální televize Polar

Divadelní společnosti

Hasičský záchranný sbor Karviná

Městská policie Karviná

STaRS Karviná

Přírodovědná stanice Karviná

Externí poskytovatelé terapií

4.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávací obsah ve školním vzdělávacím programu (dále jen ŠVP) vychází z konkrétních vzdělávacích potřeb a možností dětí, je zohledňován druh a stupeň postižení. Vzdělávací obsah, rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou vymezeny v obecné rovině, aby bylo možné je při jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovaly dětem, jejich individuálním potřebám a možnostem.

Hlavní vzdělávací obsah (nabídka) je rozšířen o speciálně pedagogickou péči, která je prováděna denně na třídách a také ve speciálních pracovnách, kde se učitelky věnují dětem individuálně.

Na začátku školního roku je u všech dětí vypracována vstupní diagnostika (ve spolupráci s rodiči), která se poté 2x ročně aktualizuje a vyhodnocuje. Na základě této diagnostiky se určuje další postup pro individuální práci s dítětem, který je podkladem pro výchovně – vzdělávací činnost.

Diagnostické záznamy jsou v souladu s doporučeními školského poradenského zařízení, jsou konzultovány se zákonnými zástupci dětí. Jedná se o součást portfolia dětí, se kterým pedagog v průběhu celého školního roku pracuje, průběžně ho vyhodnocuje a aktualizuje. Na konci

školního roku jsou diagnostiky aktualizovány.

Konkrétní podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami jsou rozpracovány v kapitole 5. Speciálně pedagogická péče.

4.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Do mateřské školy jsou přijímány děti na základě doporučení speciálně pedagogického centra, zpravidla od tří let (výjimečně děti od dvou let).

Jejich vzdělávání probíhá ve třídách, kde jsou děti různého věku. Počet dětí v těchto třídách je v souladu s platnou legislativou. Třídy jsou upraveny tak, aby odpovídaly potřebám vzdělávání dvouletých dětí.

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím pomůcek a hraček, které jsou pro dvouleté děti vyhovující a podnětné.

Ve věkově heterogenních třídách je zajištěno znepřístupnění bezpečnost ohrožujících předmětů, jsou stanovena jasná a srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí třídy je upraveno tak, aby poskytovalo dětem dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění, potřebu pružného odpočinku.

Ve třídách je zajištěno zázemí pro hygienu dítěte (nočníky, možnost přebalení dítěte).

Šatna je vybavena dostatečným prostorem pro náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Je zajištěn vyhovující denní režim, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času a prostoru pro realizaci činností, úprava času stravování, prostor pro odpočinek a relaxaci).

Dětem je umožněno využívat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty (láhev s dudlíkem, vlastní hrneček, plyšová hračka, polštářek apod.).

Nezbytnou součástí je úzká spolupráce s rodinou.

5 Speciálně pedagogická péče

Speciálně pedagogická péče je přizpůsobena potřebám jednotlivých dětí a vychází z doporučení školských poradenských zařízení. Na třídách probíhá denně buď v rámci individuálních činností, nebo jako součást kolektivních a skupinových her a činností. Podkladem pro speciálně pedagogickou péči jsou také diagnostické záznamy dětí.

5.1 Děti s narušenou komunikační schopností

Logopedická péče probíhá na všech třídách, kde jsou vzdělávány děti s narušenou komunikační schopností, ať už se jedná o narušení primární (opožděný vývoj řeči, vývojová dysfázie, dyslálie, mutismus atd.), nebo narušení sekundární (u dětí, jejichž komunikační schopnosti jsou narušeny z důvodu jiného postižení – sluchové, zrakové, autismus, mentální, tělesné).

U dětí s narušenou komunikační schopností je prováděna komplexní logopedická terapie, a to zábavnou a hravou formou. Jde o činnost především individuální, ale může probíhat i učení párové nebo kolektivní.

Individuální logopedická péče – jde převážně o přímý nácvik a imitaci, kterou provádí klinický logoped, který se dětem věnuje v doprovodu rodičů (rodiče mají možnost navštěvovat logopeda v MŠ) a učitelky – speciální pedagogové, které s dítětem pracují individuálně v pracovně na základě doporučení a konzultací logopeda, předaných informací a logopedických sešitů. Individuální logopedická péče je poskytována denně a je přizpůsobena potřebám dětí s přihlédnutím na jejich věk, postižení, schopnost soustředit se.

Kolektivní logopedická péče probíhá každodenně v rámci řízených činností s celou skupinou dětí. Je zaměřena na celkový rozvoj komunikačních dovedností dětí, na logopedickou prevenci.

U dětí, které jsou neverbální, je základem logopedické péče nastavení vhodného náhradního komunikačního systému (obrázky, komunikační kniha, gesta).

Komplexní logopedická terapie zahrnuje:

- ✓ podpora mluvního apetitu;
- ✓ procvičování orofaciální motoriky a artikulační cvičení (cviky potřebné pro posílení či rozhybání patřičných částí mluvidel);
- ✓ rozvíjení aktivní a pasivní slovní zásoby;
- ✓ rozvoj slovní zásoby s užíváním všech slovních druhů;

- ✓ rozvoj řeči ve všech jazykových rovinách (foneticko-fonologická, lexikálně-sémantická, morfologicko-syntaktická, pragmatická);
- ✓ rozvíjení rozumových a sensorických schopností dítěte v návaznosti na potřeby artikulace (vizuomotorika, zraková a sluchová percepce);
- ✓ dechová a fonační cvičení;
- ✓ procvičování orientace hrotu jazyka před zrcadlem;
- ✓ vyvozování a korekce hlásky;
- ✓ fixace hlásky (upevňování nové artikulační schopnosti v optimálním hlasovém spojení a vytvoření tzv. artikulačního stereotypu);
- ✓ automatizace správné výslovnosti (při spontánní mluvě);
- ✓ rozvoj fonemického sluchu a sluchové diferenciaci (schopnost slyšet jednotlivé fonémy – analýza, syntéza, rytmizace, rýmy);
- ✓ rozvíjení jemné motoriky a grafomotoriky;
- ✓ trénink přirozeného přenosu gramatických forem na základě analogií (tvoření množného čísla, zdvojnásobení, synonyma, homonyma, antonyma atd.);
- ✓ zapojování nápomocných gest při komunikaci;
- ✓ využívání vhodných programů na PC;
- ✓ úzká spolupráce s klinickými logopedy.

Při korekci narušeného vývoje dětí jsou preferovány následující **logopedické zásady**:

- ✓ **zásada imitace normálního vývoje řeči** – je nutné znát fyzický a verbální věk dítěte a také jednotlivá vývojová stadia řeči, při rozvíjení se postupně imitují jednotlivá stadia normálního vývoje řeči s přihlédnutím k individuálním schopnostem dítěte;
- ✓ **zásada motivace dítěte ke spontánnímu řečovému projevu** – dítě není k řečovému projevu nuceno, ale jsou navozovány situace, které dítě motivují k potřebě komunikovat (říkanky, písničky, hudebně pohybové hry, dramatizace, námětové hry), jedná se o nastavování různých komunikačních situací;
- ✓ **zásada preference obsahové stránky řeči před výslovností** – obohacujeme pasivní i aktivní slovní zásobu, důležité je u dítěte probouzet radost z verbálního projevu, nikoliv ho neustále opravovat, a tím demotivovat;
- ✓ **zásada multisenzorického přístupu** – zapojovat percepční vnímání, rozvíjet celou osobnost dítěte, kognitivní schopnosti, nejen izolovaně řeč;
- ✓ **zásada vývojovosti** – procházet jednotlivá stadia ontogenetického vývoje řeči, nic neurychlovat, dávat dítěti dostatek prostoru a času na „procházení“ jednotlivými stadii, v opačném případě by dítě mohlo být neurotizováno.

5.2 Děti se zrakovým postižením

U dětí se zrakovým postižením je důležité dodržovat zrakovou hygienu. V první řadě je nutné zajistit dostatečné a vhodné osvětlení všech prostorů. Součástí každodenních činností jsou pleoptická cvičení, která jsou přizpůsobována stupni postižení. K procvičování zrakové stimulace slabozrakých a nevidomých dětí slouží kompenzační pomůcky. Děti jsou vedeny k pravidelnému nošení kompenzačních pomůcek – brýle, okluze, a také se učí, jak správně o své pomůcky pečovat.

U těchto dětí je zvýšená pozornost věnována **rozvoji kompenzačních smyslů (hmat, sluch, čich)**. Děti procházejí nácvikem smyslového vnímání, zaměřené na reedukaci zraku (rozlišování barev, tvarů, koordinace oko-ruka), rozvíjení sluchového vnímání (rozpoznávání a vybírání zvuku, artikulace), rozvíjení čichu a chuti, vývoj řeči, rozvíjení estetického vnímání (vnímání hudby, přírodních jevů), nácvik orientace v prostoru a samostatného pohybu a nácvik sebeobsluhy, tak aby postupně byly co nejvíce samostatné jako intaktní děti.

Reedukace formou **pleoptických cvičení** je přizpůsobená stupni zrakového postižení. Učitelky volí větší tvary, obrázky s výraznou konturou, zřetelné linky. Zvýšenou pozornost se věnuje nácviku vnímání barev a zjemňování barvocitu, nácviku vnímání tvarů, plochy a orientaci v prostoru, nácviku tvarové a barevné paměti, zrakové pozornosti, analýze a syntéze, prostorovému vnímání.

V rámci pobytu dítěte se zrakovým postižením využíváme pleoptická cvičení, jejichž náplň je aktivní využívání tupozrakého oka. Vedoucí oko zakryjeme okluzí a u tupozrakého oka budujeme monokulární vidění. Oko tupozraké namáháme různorodými činnostmi na blízko a tím se zlepšuje vizus.

Pleoptická cvičení jsou zaměřená na:

- ✓ nácvik vnímání světelných podnětů;
- ✓ cvičení barvocitu;
- ✓ cvičení zrakové ostrosti;
- ✓ lokalizační cvičení;
- ✓ cvičení vizuomotorické koordinace;
- ✓ cvičení orientace v makro a mikroprostoru;
- ✓ vnímání prostoru a prostorových vztahů;
- ✓ cvičení zkracování reakčních časů;

- ✓ cvičení jemné motoriky;
- ✓ zrakově analyticko-syntetické činnosti;
- ✓ cvičení na rozlišovací schopnosti;
- ✓ cvičení zrakové paměti.

Ortoptická cvičení využíváme u dětí šilhavých. Procvičujeme v nich obě oči a nacvičujeme s dítětem jednoduché binokulární vidění při přímém postavení očí. Mezi ortoptická cvičení zařazujeme:

- ✓ cvičení konvergence;
- ✓ stereoskopická cvičení.

Dětem se zrakovým postižením připravíme speciální pracovní listy se silnější konturou a také psací potřeby se silnější stopou, přístroje na podsvícení papíru, interaktivní tabule.

Pro hry volíme větší stavebnice a skládačky, hračky ozvučené, vydávající zvuk, barevné, svítící a tvarově zajímavé.

Pleoptická a ortoptická cvičení jsou doplňována **zrakovým cvičením**. Při cvičení se postupuje v souladu s vývojovou řadou zrakových reflexů:

- ✓ **nácvik zrakové ostrosti do blízka** (vypichování obrázků jehlou, šrafování obrázků, vyšívání, proplétání rohoží, fixace na body kreslením, lepením, překreslování obrázků tužkou, nalepování na linku, nalepování ve vymezeném prostoru, bodové obtahování, pracovní listy);
- ✓ **cvičení analyticko-syntetické činnosti** - nalepování celku z částí, vystřihování a nalepování obrázků, skládání mozaik, didaktické hry, půlené obrázky, pohádkové skládanky, skládanky čtverců, hry s kubusy);
- ✓ **zkracování reakčních časů při zrakovém vnímání** – doplň, co schází, vyhledávání odlišností, dvojice obrázků, vyhledávání stejných, třídění obrázků dle určených pravidel, znaků, Kimmova hra, nácvik koordinace zrakového vnímání s činností motorickou – míčové hry, cvičení se švihadly, na náradích, cvičení reedukační, cvičení smyslové, vytrhávání obrázků, vystřihování, vybarvování, skládání celku z částí, navlékání tvarů;
- ✓ **cvičení barvocitu** – rozlišování barev, rozpoznávání základních barev i barevných odstínů.

Ke cvičení se využívá speciálních přístrojů (CAM, Light box) a pomůcek.

5.3 Děti se sluchovým postižením

Při práci s dítětem se sluchovým postižením je v MŠ uplatňován **system totální komunikace**, který je maximálně individualizován. Tento systém maximálně podporuje rozvoj dítěte ve všech oblastech a minimalizuje negativní důsledky postižení. **Totální komunikace** (někdy také označována jako „globální komunikace“) směřuje k vytvoření plnohodnotné komunikace u dítěte s využitím všech dostupných komunikačních prostředků.

Mezi tyto prostředky můžeme zařadit:

- 1) **Oční kontakt** - s dítětem navazujeme oční kontakt co nejčastěji, aktivně upoutáváme jeho pozornost. Pokud se na nás dítě podívá, reagujeme úsměvem, dotekem, pohybem. Upevňujeme sociální kontakt, vztah, touhu komunikovat.
- 2) **Neverbální komunikace, postoj těla, výraz tváře** - jde o přirozenou součást každého sdělení, která hraje významnou roli pro pochopení kontextu a souvislostí.
- 3) **Předměty, fotografie, obrázky, videa** - pro rozvoj komunikace je vhodné využívat běžné předměty, které se váží s danou situací. Postupné spojování reálného předmětu (fotografie, obrázku) se slovem či znakem rozšiřuje nejen slovní zásobu, ale především pomáhá dítěti „uchopit“ svět kolem něj.
- 4) **Gesta, znaky, znakový jazyk** - jde o specifický vizuální systém komunikace, který má svá dohodnutá pravidla a výrazně podporuje rozvoj komunikace u osob se sluchovým postižením.
- 5) **Mluvená řeč** - verbální projev je nedílnou součástí komunikace s dětmi se sluchovým postižením. Děti s částečnou ztrátou sluchu mají možnost slyšet mluvené slovo, děti s větší či úplnou ztrátou sluchu odezírají ze rtů mluvčího.

Všechny výše uvedené prostředky komunikace se vzájemně propojují a doplňují.

U osob se sluchovým postižením platí určité **zásady pro zdařilou komunikaci**. Tyto zásady můžeme shrnout do následujících bodů:

- ✓ **Správná poloha těla a obličeje** - malé dítě není ve stejné výšce jako dospělý – je vhodné snížit se na úroveň dítěte.
- ✓ **Oční kontakt** - aby dítě mohlo odezírat, musí se na mluvčího člověka dívat.
- ✓ **Dobré světelné podmínky** - mluvčí musí hlídat, aby neměl zdroj světla za svými zády (například stojí před oknem), pokud se tak stane, jeho obličej je ponořený do tmy a stává se tak „nečitelným“.
- ✓ **Srozumitelnost projevu:**

- je vhodné mluvit klidně a zřetelně, ale nepřehánět, ideální je přirozené tempo řeči se zřetelnější výslovností, která je případně doprovázena gesty, znaky;
 - je nutné používat jen ta slova, která dítě zná;
 - když mluvčí popisuje nějaký předmět, je dobré ho dítěti také ukázat; pokud dítě ví, o čem se mluví, je pro něj také snazší odezírat;
 - není dobré mluvenou řeč redukovat na jednotlivá slova, nejpraktičtější je používat úplné, ale krátké věty;
 - doporučuje se neměnit příliš rychle téma, o kterém mluvčí mluví, na změnu je dobré dítě upozornit.
- ✓ **Výrazná neverbální komunikace** - dítě bude lépe rozumět, když budou mluvčí používat k mluvenému projevu výrazná gesta, popřípadě znaky. Užitečné také je, pokud bude u mluvčího výrazná mimika obličeje (ale ne přehnaná).
 - ✓ **Opakování důležitých informací** - slova (znaky) je důležité mnohokrát opakovat, aby dítě mělo možnost je zachytit a pochopit jejich význam.

Dbá se o to, aby dítě pravidelně nosilo kompenzační pomůcky (sluchadlo).

Při práci se sluchově postiženým dítětem zařazujeme nejen činnosti a cvičení na budování alternativního komunikačního kanálu, ale také se zaměřujeme na sluch samotný a ostatní smysly.

Rozvíjení sluchového vnímání:

- ✓ cvičení a hry na rozvoj detekce zvuku (schopnost reagovat na přítomnost nebo nepřítomnost zvuku);
- ✓ rozlišování různých zdrojů zvuku;
- ✓ rozlišování intenzity zvukových podnětů;
- ✓ nacvičování podmíněných reakcí na zvukový nebo hlasový podnět;
- ✓ rozvíjení senzomotorických dovedností ve třech typech cvičení a her – sluchově-motorická, zrakově-motorická, kinesteticko-motorická.

Rozvíjení zrakového vnímání jako základ pro nácvik odezírání:

- ✓ cvičení prostorového chápání;
- ✓ třídění předmětů podle velikosti, tvaru, barvy;
- ✓ cvičení barvocitu;
- ✓ cvičení analyticko – syntetické činnosti;
- ✓ cvičení zrakové paměti.

Rozvíjení komunikačních dovedností:

- ✓ budování pasivní a aktivní slovní zásoby;
- ✓ nácvik správného dýchání, fonace a artikulace;
- ✓ využívání pomocných metod při rozvíjení řeči – pohybové, rytmické a hudební činnosti.

5.4 Děti s tělesným postižením a kombinovaným postižením

Veškerá speciálně pedagogická péče probíhá s ohledem na stupeň a rozsah postižení a je zaměřena na všechny oblasti, kde je potřeba. Aktivity jsou upraveny dle aktuálních možností dítěte. Posilujeme a podporujeme komplexně pohybové funkce těla. Motorika mluvidel je pravidelně procvičována ve skupinových aktivitách, i při individuální péči pod metodickým vedením klinických logopedů.

Je uplatňována metoda bazální stimulace neboli podpora primárních reflexů. Snažíme se o stimulaci těch podnětů, které jsou pro vývoj dítěte důležité, ale vzhledem ke svému postižení není dítě schopno si je samo obstarat. Rozvíjíme senzomotorickou integraci. Individuálně probíhají také uvolňující masáže a míčkování. Z dalších nabízených možností je cvičení na základě dětské jógy s ohledem na pohybové možnosti dětí.

Mimo těchto specifických aktivit samozřejmě dětem nabízíme činnosti během dopoledního pobytu v mateřské škole, denní výchovně vzdělávací činnosti. Pro rozvoj jemné motoriky provádíme různé cviky ke zlepšení nebo udržení její funkce. K nácviku některých úchopů slouží různé druhy molitanových a stimulačních míčků. Pomůcky na nácvik vlastního úchopu např., trhání papíru, strhávání suchých zipů, sluníčko s kuličky, ježek s korálky, dřevěné kolíky v desce apod. Dále speciální nůžky – pákové, s dvojitým úchopem a s pružinou.

K procvičování hrubé motoriky jsou potřeba např. labilní plochy k nácviku rovnováhy, molitanové válce, prolézací tunel, taktilní desky.

Jednou z priorit v nácviku sebeobslužných dovedností je vést dítě k větší samostatnosti v uspokojování jeho individuálních potřeb. Jedná se o nácvik dovedností např. v oblastech: oblékání, osobní hygieny, používání WC, stravování, stolování, schopnost samostatného pohybu.

Ve třídách jsou k dispozici speciální židličky s klínem, sedačky umožňující nastavení přesně podle velikosti dítěte i polohy, které je pro dítě vhodná a vyhovující. Dále máme k dispozici chodítka, která podporují samostatnost chůze u dětí. Lze využívat také polohovací vaky, které se nacházejí v relaxační místnosti.

V závislosti na stupni postižení se prolínají ostatní speciálně pedagogické metody, jako je strukturované učení, možnosti využití alternativní komunikace (obrázky, gesta). Zařazujeme práci s tabletem. Velký důraz je kladen na rozvoj smyslového vnímání a propojení smyslů se samotným pohybem. V hojné míře využíváme netradiční hmatové podněty, které dítě učí taktilnímu vnímání, ale také podporuje rozvoj senzitivity na určité podněty.

Zařazujeme netradiční terapeutické aktivity jako je jízda na koni, zooterapie, ergoterapie, artefietika, dramaterapie – vše v úzké spolupráci s odbornými lékaři, v jejichž péči se dítě nachází (fyzioterapeut, ergoterapeut, ortoped atd.). Další terapeutické aktivity jsou prováděny i na základě doporučení Speciálního pedagogického centra.

5.5 Děti s mentálním postižením

U dětí s mentálním postižením je stěžejní zajistit takové vzdělání, které maximálně rozvíjí jeho schopnosti a potenciál. U dítěte je důležité respektovat jeho specifika, využívat diferenciaci a individualizaci vzdělávání, vizualizaci, multisenzorický přístup, systémy alternativní a augmentativní komunikace. Důležité je zajištění především osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

S ohledem na individuální možnosti a schopnosti dětí je využívána:

- ✓ **Metoda Dobrého startu** – cílem metody je zdokonalit souhru zraku, sluchu a pohybu, která je předpokladem pro usnadnění psaní a čtení.
- ✓ **Alternativní a augmentativní komunikace** – u dětí s mentálním postižením se může jednat o MAKATON, obrázkový komunikační systém nebo zjednodušený znak do řeči.
- ✓ **Strukturované učení** – přehledný strukturovaný prostor, vizualizovaný časový plán (organizaci dne), vizuální předkládání úkolů, práce s větňým a odměnovým proužkem, používání komunikační knihy, rozvíjení sociálního a společenského chování.
- ✓ **Terapie hrou** – jedná se o terapii, kdy se děti učí prostřednictvím hry vyjadřovat svá přání a potřeby (pouze prvky této terapie, klasickou terapii hrou může provádět jen zkušený psychoterapeut),
- ✓ **Činnostní terapie (ergoterapie)** – práce na školní zahradě, jednouchá příprava pokrmů (saláty, cukroví ...), pomocné úklidové práce, terapie formou dětské hry (imitace každodenní práce nebo profese, hygiena, sebeobsluha.
- ✓ **Netradiční terapeutické techniky** – zooterapie, jízda na koni, snoezelen.

- ✓ **Psychomotorická terapie** – pohybové aktivity, jejichž účelem je zlepšení obratnosti, posílení fyzické zdatnosti, ovlivňování duševních funkcí, emocí prostřednictvím tělesné aktivizace. Patří zde pantomima, tanec, relaxace, pohybové hry, improvizace s pohybem.

Z dalších **podpůrných opatření**, které využíváme u dětí s mentálním postižením jsou:

- ✓ Stimulace sluchové percepce (návik naslouchání, rozlišování a lokalizace zvuků).
- ✓ Stimulace zrakové percepce (rozeznávání předmětů, fotek a obrázků, přiřazování předmětů, jednoduché skládání).
- ✓ Podpora pohybových dovedností v oblasti hrubé motoriky dle možností dítěte, s cílem co největší mobility, stability, koordinace pohybu.
- ✓ Procvičování jemné motoriky pomocí uchopování a manipulace s předměty, navlékání, vkládání, skládání, stavění, práce s materiály různé konzistence (modelovací hmota, sypké materiály).
- ✓ Stimulace grafomotoriky a kresby, uvolňování ruky, návik úchopu psacího náčiní, podpora spontánního čmárání, nápodoba tahů – svislé čáry, vodorovné čáry (vedení ruky, obtahování, spojování teček).
- ✓ Osvojování a upevňování činnosti sebeobsluhy (oblékání, stolování, vyjadřování tělesných nebo jiných potřeb).
- ✓ Rozvíjení prvotních sociálních dovedností, sociability a adaptability na širší sociální prostředí.
- ✓ Zapojování do reciproční hry s dospělými (první sociální hříčky, kutálení míček, spontánní napodobování aj.), podpora zapojení se do kolektivu vrstevníků a jejich her.
- ✓ Osvojování pracovních návyků, vedení k dokončování úkolů.
- ✓ Stimulace očního kontaktu, pozornosti, zaměření na činnost, vést k záměrnému vnímání a pozorování, vnímání vizuálních, sluchových, čichových, chuťových a hmatových podnětů, prodlužování doby koncentrace.
- ✓ Rozvíjení prvotní časoprostorové orientace (opírat se o konkrétní situace, předměty a jevy v domácím i jiném prostředí, denní režim, dění v přírodě a jiné).
- ✓ Upevňování praktické orientace ve známém prostředí (MŠ, třída aj.) s využitím denního režimu.
- ✓ Posilovat pocit bezpečí a rozvíjet emocionalitu.

U dětí s těžkým mentálním postižením lze využít koncept bazální stimulace – vnímání

vlastního těla je předpokladem k uvědomění si okolního světa (prostorová orientace) a schopnosti s ním komunikovat.

V tomto konceptu také podporujeme:

- ✓ stimulaci vnímání vlastního těla,
- ✓ rozvoj vlastní identity,
- ✓ umožnění vnímání okolního světa,
- ✓ umožnění navázání komunikace se svým okolím,
- ✓ lokomoční schopnosti,
- ✓ zvládnutí orientace v prostoru a čase,
- ✓ zlepšení funkcí organismu.

5.6 Děti s poruchou autistického spektra

U dětí s autismem je narušená sociální interakce a sociální chování, komunikace a představitivost, zájmy a hra. Obecně se charakterizuje těžkostmi v sociální kooperaci, vyskytují se poruchy chování, značně je narušena řeč, myšlení, pozornost, pochopení, vyjadřování se, emoce, fantazie. V chování dětí se objevují stereotypie. O lidech na spektru se říká, že žijí v jiném světě, a proto je velmi důležité pro všechny zúčastněné osoby ve výchově a vzdělávání snažit se je pochopit a porozumět. Velkou úlohou pro rodiče a pedagogy je vytvořit dětem na spektru uspořádanější a pochopitelnější svět místo chaosu, který vidí.

Efektivní forma podpory ve výchovně vzdělávacím procesu jsou speciálně pedagogické programy, intervence – nácviky sociálních dovedností, rozvoj funkční komunikace.

V rámci speciálně pedagogické péče využíváme:

Metodu strukturovaného učení

- ✓ Strukturované učení je specifický přístup, který dětem s PAS přináší řád, pocit jistoty, bezpečí, jasná pravidla, jistou poslušnost, uspořádání prostředí.
- ✓ Strukturované učení staví na principu individualizace, strukturalizace, vizualizace a motivace.
- ✓ Strukturované učení zahrnuje:
 - přehledný strukturovaný prostor;
 - vizualizovaný časový plán, tzv. denní režim;
 - organizaci dne;

- vizuální předkládání úkolů;
- ukotvení práce s tranzitní kartou.

Komunikační terapii - alternativní a augmentativní komunikaci (AAK)

- ✓ AAK je využíván jak pro verbální i neverbální děti.
- ✓ Patří sem nácvik znaků, používání piktogramů, symbolů.
- ✓ Komunikace začíná od žádosti, nikoli od pojmenování.
- ✓ Využívají se předměty, fotografie či obrázky podle schopností dítěte.
- ✓ Při komunikaci zařazujeme jednoduché znaky, které vycházejí ze systému MAKATON, ale doplňujeme je o další potřebná gesta (pojmy) inspirované českým znakovým jazykem.
- ✓ Práce s větným proužkem, odměnovým proužkem, používání komunikační knihy, popř. komunikačních karet (u dětí, které ještě principu práce s knihou nerozumí).

Strukturované učení s prvky VOKS

- ✓ Individuální přístup k dětem.
- ✓ Aktivní generalizace dovedností (prostupnost školního a domácího prostředí).
- ✓ Úzká spolupráce s rodinou.
- ✓ Integrace autistických dětí do společnosti.
- ✓ Pozitivní přístup i k dětem s problematickým chováním, aktivní snaha o pedagogickou intervenci vedoucí ke zlepšení chování.

Herní a interakční terapii

- ✓ Jsou důležitou součástí práce a kontaktu s dítětem.
- ✓ Vhodnou podpůrnou metodou se jeví videotrénink – dítě je natáčeno, poté s dítětem (i rodičem) detailně popsáno, popř. je natáčená rozvinutá hra, která se používá jako návod. Jedná se o formu učení dovedností či formování chování prostřednictvím sledování a napodobování videa. Používá se pro získání nových dovedností nebo upevnění stávajících. Videa využíváme pro učení různých dovedností v několika oblastech. Lze je rozdělit na návody pro rozvoj:
 - sebeobsluhy a praktických dovedností;
 - herních dovedností;
 - sociálně komunikačních dovedností.

Aplikovanou behaviorální analýzu (ABA)

Behaviorální analýza nám pomáhá pochopit, co je to chování, jak funguje a jak je ovlivňováno podněty z prostředí.

Aplikovaná behaviorální analýza funguje na základě využití následujících principů:

- ✓ motivace něco udělat;
- ✓ kontrola stimulu, kdy stimul dává podnět, že dané chování bude nebo naopak nebude posíleno;
- ✓ posílení - když po určitém chování následuje nějaký příjemný podnět, chování se v budoucnosti bude opakovat;
- ✓ trest – když podnět následující po určitém chování způsobí to, že se chování v budoucnosti nebude opakovat;
- ✓ vyhasínání – chování, které bylo v minulosti posíleno, už nadále posilováno není a časem „vyhasne“.

Jednotlivé přístupy vycházející z ABA je potřeba pro každé dítě individualizovat. Využívání principů a technik aplikované behaviorální analýzy se využívají na učení komunikace, her, sociálních a sebeobslužných dovedností. Vytvářejí se situace, kdy si dítě žádá předměty, aktivity, které má rádo. Vytvářejí se nové motivátory, ze kterých se stávají první slova ve formě mandů. Dítě se učí v přirozeném prostředí při aktivitách, které jsou pro něj motivující. Využívají se techniky jako pobídky (promty), při kterých se napomáhá ke správné odpovědi, tvarování, při kterém se dané chování skrze posilňování vytvaruje do požadovaného řetězení, kdy se složitější chování učí v jednotlivých krocích. Nejdůležitějším principem je ale posilování pozitivního chování. Pozitivní chování je každé chování, které chceme vidět i v budoucnu. Intenzivní učení nastupuje poté, co si dítě vytvoří vztah s pedagogem. Po dobu intenzivního učení se dítě učí jednotlivá chování metodou bezchybného učení. Metody bezchybného učení umožní dětem nedělat chyby, a tím pádem je pro ně učení se novým dovednostem méně náročné a frustrující. Důležitou součástí celého procesu je generalizace naučených dovedností a propojení. Důležité je klást důraz, že učení má být hrou.

Nedílnou součástí speciálně pedagogické práce s dětmi na spektru je také nácvik sociálního chování, které zahrnuje:

- ✓ navození a následné rozvíjení očního kontaktu;
- ✓ nácvik adekvátních emocionálních projevů – umět zvládat různé sociální situace;
- ✓ odbourávání negativních projevů chování a agrese (autoagrese, agrese vůči druhé osobě);
- ✓ nácvik společných her – dodržování jednoduchých pravidel, střídání ve hře;

- ✓ nácvik imitace – sociální, verbální a motorické;
- ✓ zvládnání kamarádských vztahů;
- ✓ nácvik základních sociálních interakcí;
- ✓ rozvíjení sociálního a společenského chování.

U všech dětí (bez ohledu na typ a stupeň postižení) v případě potřeby jsou využívány vhodné kompenzační (technické a didaktické) pomůcky:

- ✓ pomůcky usnadňující pohyb dětí (vozíky, chodítka, rehabilitační kočárky),
- ✓ didaktické pomůcky (dřevěné hračky, stavebnice, referenční předměty, komunikační tabulky, speciálně vybavená výpočetní technika apod.),
- ✓ rehabilitační pomůcky (měkké kartáče, míčky, vibrátory, houpadla, perličkové polštáře, míčový bazén, světelné efekty apod.),
- ✓ upravený školní nábytek a pomůcky denní potřeby.

6 Organizace vzdělávání

Mateřská škola je školou zřízenou dle §16 odst. 9 školského zákona. Má 6 tříd s celodenním provozem. Ve spodních třídách se nacházejí dvě třídy pro děti s přiznaným podpůrným opatřením 2. až 5. stupně. V prvním patře jsou umístěny další 4 třídy, přičemž dvě prostřední třídy jsou zřízeny jako speciální třídy pro děti s poruchou autistického spektra.

Kapacita mateřské školy je 70 dětí. Třídy jsou věkově smíšené, zpravidla je navštěvují děti ve věku 3 – 7 let, výjimečně děti od 2 let. Do jednotlivých tříd jsou děti zařazovány s přihlédnutím k typu a stupni postižení, zároveň jsou zohledňovány individuální potřeby jednotlivých dětí.

Do mateřské školy jsou děti přijímány na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Každodenní program dětí v mateřské škole má napomáhat zdravému způsobu života dětí. Přípravuje se se zřetelem na potřeby vývoje dětí, je pružný, umožňuje reagovat na neplánované situace, dovoluje zohlednit náladu skupiny dětí.

Základní hlediska, ze kterých denní program mateřské školy vychází:

- ✓ respektování vývojových a věkových zvláštností dětí;
- ✓ prostor pro individuální vývoj;
- ✓ prostor pro rozmanité činnosti, zejména hru a prožitkové učení;
- ✓ prostor pro rozvíjení vzájemných vztahů.

Denní program má vyvážený poměr řízených a spontánních činností, aktivit a odpočinku, součástí denního programu je speciálně pedagogická péče, která probíhá buď individuálně, nebo skupinově.

Mateřská škola v průběhu školního roku organizuje a pořádá akce, jako jsou výlety, exkurze, divadelní a filmová představení pro děti, besídky, dětské dny apod. O všech těchto akcích informuje v předstihu zákonné zástupce dětí prostřednictvím sdělení pedagogickým pracovníkem, písemným upozorněním na nástěnkách v šatně a na webových stránkách školy.

Ve třídách je zajištěno souběžné působení dvou pedagogů, a to od ranních hodin až do odpoledního klidu, spolu s asistentem pedagoga.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy jsou v dostatečném časovém předstihu zveřejněny na našich webových stránkách a na úřední desce mateřské školy (ihned po schválení termínu

zápisu ze strany zřizovatele školy). Hlavním kritériem je doporučení školského poradenského centra. Ostatní kritéria se mohou rok od roku lišit. Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání sestavuje ředitelka mateřské školy v souladu s platnou legislativou.

Individuální vzdělávání

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude **individuálně vzděláváno**. Má-li být dítě individuálně vzděláváno převážnou část školního roku, je zákonný zástupce dítěte povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku.

V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno ředitelce mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte,
- uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,
- důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Podrobné informace týkající se organizace vzdělávání v mateřské škole jsou součástí školního řádu, který je volně k nahlédnutí na nástěnkách tříd nebo na webových stránkách školy.

7 Charakteristika vzdělávacího programu

KLÍČEK

K KOMUNIKACE

Snažíme se o rozvíjení komunikačních dovedností dětí, využíváme alternativních metod a technik, úzce spolupracujeme s logopedy.

L LÁSKA

S láskou a úctou přistupujeme ke všem dětem.

Í INDIVIDUALITA

Při vzdělávání plně respektujeme individualitu a jedinečnost každé dětské osobnosti.

Č ČINNOSTI HROU

Preferujeme učení prostřednictvím hry, využíváme prožitkové, situační a sociální učení, učení nápodobou. Děti mají dostatek prostoru pro rozvoj tvořivosti a fantazie.

E ESTETIKA, EKOLOGIE

Rozvíjíme citové prožívání dětí, budujeme pozitivní vztah k umění, přírodě a okolnímu světu.

K KAMARÁDSTVÍ

Všichni jsme kamarádi, podle toho se k sobě chováme, respektujeme pravidla, která jsme si společně dali.

7.1 Zaměření školy

Mateřská škola je zaměřena na dítě a na úzkou spolupráci s rodinou. Hlavní vizí mateřské školy je speciálně pedagogickou činností rozvíjet samostatnou, zdravě sebevědomou a tvůrčí osobnost schopnou vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změnách. Pomocí speciálně pedagogických činností předcházet vzniku defektivit, podporovat zdravý růst a vývoj dítěte.

Naše koncepce je směřována k tomu, aby děti se zdravotním postižením získaly v MŠ dobré základy do života i pro další vzdělávání, aby byly schopny s uspokojením zvládat další životní a vzdělávací etapy.

Naším cílem je zajistit všem dětem ty nejlepší podmínky pro jejich rozvoj, vytvořit prostředí plné pohody a klidu.

7.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Základní motto „*S KLÍČKEM tam a zase zpět, poznáváme celý svět*“ vystihuje cíl vzdělávání v naší mateřské škole – nenásilně získávat poznatky a zkušenosti potřebné pro další život, položit základy celoživotního vzdělávání, zmírnit, popř. odstranit handicap dítěte s přihlédnutím k individuálním schopnostem, možnostem a potřebám jednotlivých dětí.

Dosáhnout toho, aby děti vnímaly život všemi smysly ve vší jeho barevnosti. Podporovat přirozený vývoj a rozvoj dítěte ve všech oblastech (fyzické, psychické, sociální) s ohledem na jeho zájmy, schopnosti a potřeby k uvědomování si své vlastní osobnosti. Vést děti přirozenou cestou – využíváme prožitkové učení, získávání nových vědomostí a dovedností prostřednictvím praktických zkušeností, experimentů, zařazujeme řízené i spontánní aktivity tak, aby rozvíjely dovednosti:

- ✓ být tvořivý;
- ✓ umět řešit problémy;
- ✓ umět spolupracovat;
- ✓ respektovat svá práva i práva jiných;
- ✓ poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti;
- ✓ chtít a umět se učit;
- ✓ aktivně komunikovat;
- ✓ mít vztah k přírodě i kultuře;
- ✓ umět pečovat o své zdraví a bezpečí;
- ✓ mít vztah k aktivnímu pohybu.

Cílem je vytvořit každému dítěti optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení, ke komunikaci, pomoci mu k dosažení co největší samostatnosti a vytvářet základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání.

Vzdělávací obsah v ŠVP je uspořádán tak, aby poskytoval dětem dostatek volnosti při vytváření „pravidel“ a jejich dodržování. Ty si děti vytváří spolu s pedagogy v jednotlivých třídách. Tato pravidla napomáhají ke vzájemnému respektu, úctě, chování v kolektivu i prostředí, ve kterém se dítě nachází.

ŠVP PV KLÍČEK stanovuje tyto těsně provázané a vzájemně spolu korespondující cíle:

- ✓ **rámcové cíle** – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání;
- ✓ **klíčové kompetence** – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání;
- ✓ **dílčí cíle** – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti;
- ✓ **dílčí výstupy** – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají.

Rámcové cíle (záměry):

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání;
2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost;
3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Pedagogové pracují s **klíčovými kompetencemi:**

- ✓ kompetence k učení;
- ✓ kompetence k řešení problémů;
- ✓ kompetence komunikativní;
- ✓ kompetence sociální a personální;
- ✓ kompetence činnostní a občanské,

které se prolínají celým vzdělávacím procesem. Naší snahou je vybavit děti klíčovými kompetencemi na takové úrovni, která je pro ně dosažitelná, a která jim umožní najít vhodnou formu komunikace a soužití s jejich okolím. Některých klíčových kompetencí mohou děti dosáhnout pouze s podporou a pomocí druhé osoby (děti s autismem, děti se středně těžkým mentálním postižením, děti se středně těžkým tělesným postižením).

Při všech činnostech, které děti během dne vykonávají, jim zajišťujeme soustavnou individuální péči, v případě potřeby dopomoc asistenta pedagoga, a posilujeme a povzbuzujeme jejich sebedůvěru.

Klademe důraz na metody prožitku, nápodobu, opakování a vlastní příklad. Využíváme metody reedukace, kompenzace, senzomotorickou i psychomotorickou stimulaci.

Při vytváření návyků u dětí se soustředíme na ty, které jsou společensky nejdůležitější, a u kterých máme také největší reálnou naději na úspěch. Jde o návyky v oblasti sebeobsluhy, stolování, oblékání a jednoduché pracovní činnosti. Při poznávání sama sebe i okolního světa, při seznamování s předměty a věcmi kolem nás, využíváme všech smyslů.

Naším záměrem je, aby děti poznaly a pojmenovaly většinu toho, čím jsou obklopeny, osvojily si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou jim blízké, pro ně smysluplné a pochopitelné.

Při budování a rozvíjení vztahů k ostatním dětem i dospělým, při budování, posilování a obohacování komunikace mezi dětmi vzájemně i mezi dětmi a dospělými, využíváme v případě potřeby i náhradní způsoby komunikace.

7.3 Metody a formy vzdělávání

Vzdělávací působení vychází z pedagogické diagnostiky – z pozorování a uvědomění si individuálních potřeb a zájmů dítěte, ze znalosti aktuálního stavu jeho vývoje, konkrétní životní a sociální situace, z pravidelného sledování jeho vývoje a vzdělávacích pokroků.

Při vzdělávání jsou uplatňovány především aktivity spontánní a řízené, vzájemně provázané a vyvážené, se střídáním aktivních a pasivních chvil tak, aby odpovídaly individuálním potřebám našich dětí. Specifickou formou předškolního vzdělávání je didakticky zacílená činnost, v nichž jsou děti motivovány k spontánnímu i záměrnému učení.

Činnosti během pobytu v mateřské škole probíhají zpravidla v menších skupinách či individuálně.

Nejčastěji využívané formy vzdělávání:

➤ individuální, párové, skupinové, frontální

Všechny aktivity, které jsou dětem v průběhu vzdělávání nabízeny, mají charakter hry, zábavy a zajímavých činností. Jejich cílem je probouzet v dětech aktivní zájem o svět kolem sebe – dívat se, naslouchat, objevovat a učit se.

Hra je v životě dítěte hlavní činností, což znamená, že právě jejím prostřednictvím se nejplněji a nejpřirozeněji rozvíjí první vztahy a svazky utvářející se jednoty osobnosti dítěte. Vychází z jeho možností, je pro ně přirozeně zvládnutelná, čímž podporuje jeho psychickou rovnováhu. Přináší mu klid, vyrovnanost, stvrzuje dosaženou úroveň, ověřuje schopnost něco rozhodnout, vyřešit a vykonat, potvrzuje jeho dovednosti a zkušenosti, jeho sociální vztahy a postavení mezi dospělými i vrstevníky.

Hře věnují děti předškolního věku ze své mnohostranné aktivity nejvíce času. Dítě si hraje a poznává svět, dítě si hraje a nezlobí. Hra dítěti přináší radost a potěšení.

Pedagogové mateřské školy si plně uvědomují význam dětské hry a její podstatu jakož hlavní činnost dítěte předškolního věku, která je účinným a nesčetnými generacemi prověřeným pomocníkem výchovy a vzdělání. A právě proto jsou v našem vzdělávacím programu preferovány herní činnosti.

Během vzdělávání využíváme tyto metody:

- ✓ **Metody hry** - je hlavní lidskou činností v dětském věku. Otevírá prostor pro iniciativu a tvořivost. Hra slouží jako prostředek aktivizační, motivační, iniciační a přispívá k osobnostnímu a sociálnímu vývoji dítěte. Hra umožňuje rozvoj praktických dovedností, postřehu, empatie a komunikativních dovedností. Nejčastěji využívanou hrou je hra didaktická (přináší určité poznání a vědomosti), hra výchovná (klade důraz na zážitky, city, emoce a zkušenosti, přináší uvolnění a zábavu), hra tvořivá (dává dítěti možnost se vyjádřit, prožívání radostí, rozvíjí samostatnost, motivaci, myšlení, fantazii, odpovědnost).
- ✓ **Prožitkové učení** – jde o způsob učení, při kterém se prostřednictvím určité aktivity dostavuje tzv. prožitek. Ten se mění v zážitek (paměťový obraz prožitku) a zkušenost. Děti se tak učí tím, že vidí reálné předměty (ideálně ve svém přirozeném prostředí), mohou se jich dotknout, mohou je cítit, ochutnat, manipulovat s nimi, nechat je na sebe působit. Prožitek je tedy prožívaným okamžikem v kontrastu každodennosti, je vysoce individuální.
- ✓ **Situační učení** – jedná se o využití přímých zážitků při prožívání běžných situací, se kterými se dítě běžně setkává, ale také které učitelka předem vytvoří a připraví. Tyto podněty dítě stimulují k zájmu o poznávání všeho nového.
- ✓ **Praktické metody** - podstatou těchto metod je získávat zkušenosti, a tím se učit novým věcem. Mezi nejčastější praktické metody patří nácvik pohybových a pracovních dovedností (díky tomu dítě dosáhne maximální míry samostatnosti, soběstačnosti), výtvarné aktivity (různými technikami rozvíjení estetické stránky, získávání kompetencí

k dalšímu rozvoji), experimenty (vyzkoušení a několikanásobné opakování činností, které vedou k učení), napodobování (dítě převezme od druhého určitý způsob chování a jednání), manipulace (rozvíjí jemnou motoriku, zpřesňuje pohyby, zkoumá vlastnosti předmětů) aj.

- ✓ **Sociální učení** - sociální učení je nástrojem socializace. Jde o souhrn způsobů chování a jednání, které je přiměřené dané sociální situaci. Základními formami sociálního učení je sociální posilování, nápodoba a identifikace. Dítě se skrze sociální interakce učí žít v sociální skupině (rodině, třídě, společnosti), respektovat její pravidla, komunikovat, osvojuje si sociální dovednosti a návyky.
- ✓ **Kooperativní učení** – podporuje formování a využívání interpersonálních a skupinových dovedností, vede děti k osobní odpovědnosti za společný výsledek. Hlavním rysem kooperativního učení je kooperace (spolupráce). Mezi nejčastější metody kooperativního učení patří diskuse - vzájemná komunikace ve skupině, sdílení nápadů, myšlenek a zkušeností, řešení problému, práce na produktu (např. při konstruktivních hrách), simulace, rolové hry (např. při námětových hrách – na lékaře, rodinu, obchod aj.), dramatizace pohádek.
- ✓ **Práce s chybou** - chybami se učíme, proto chybu přijímáme jako součást učení a děti povzbuzujeme k tomu, aby chybu neviděly jako selhání, ale jako příležitost ke zlepšení a vlastnímu růstu. Uvědomujeme si, že je nutná naprostá empatie pedagogů, bezpečné a podpůrné prostředí, pozitivní zpětná vazba směřující ke snaze a úsilí dětí, ne pouze k výsledku. Děti se učí samostatnému řešení problémů, hledání vlastních cest a strategií, učí se vnímat proces učení, rozvíjejí kritické myšlení, kreativní myšlení, sebeuvědomění, sebeúctu, rozvíjejí schopnost vyrovnat se s neúspěchem a stresujícími situacemi. Pedagog se snaží nepoužívat negativní hodnocení, ale nabízí dítěti znovu tentýž materiál, aby mělo možnost si samo všimnout svých chyb a samostatně je opravit.
- ✓ **Strukturované učení** - strukturalizace vnáší jasná pravidla, zprůhlednění posloupnosti činností, uspořádání prostředí, ve kterém se dítě pohybuje. Jedná se o specifickou úpravu, která napomáhá kompenzovat a přibližovat dítěti náš svět. Kompenzuje chaos, ve kterém se dítě ocitá, a tak díky nastavení struktury, která následně přináší logičnost, řád, pravidla a tím pádem také pocit jistoty, bezpečí a sebeorganizaci. Jedná se o základní intervenci jak pro domácí, tak i školní prostředí. Tato metoda se nejčastěji využívá u dětí na spektru, ale může být přínosná i dětem s jiným typem postižení.
- ✓ **Montessori pedagogika** - pedagogika Marie Montessori tvoří ucelený a propracovaný vzdělávací systém, který plně respektuje vývojová období dítěte. Role učitele v Montessori pedagogice je postavena na nenápadném vedení a taktní pomoci. To ostatně vyjadřuje

i motto celé Montessori pedagogiky: „Pomoz mi, abych to dokázal sám“. Nejdůležitější hesla v Montessori metodě výuky a výchovy jsou: bezpečnost, spolupráce, ohleduplnost, klid a láska.

- ✓ **Metody slovní** - slovo je pro učitele nástroj nejefektivnějšího a nejrychlejšího přenosu požadovaných informací. Metody slovní se dále dělí na monologické - komunikační aktivity učitele (vysvětlování, popis, vyprávění), na metody dialogické – komunikační, kdy je aktivita rozdělena mezi učitelem a žáky (rozhovor, diskuze, dramatizace) a metody práce s textem, knihou, kdy cílem této metody je vyhledávání informací a poznatků (básničky, příběhy, pohádky).
- ✓ **Metody názorně demonstrační** - základem je působení na smyslové orgány. Opírají se o přímý názor, často o pasivní pozorování jevů, jsou důležité především pro počáteční fázi poznání, které začíná často prožitkem a vjemem. Nejčastějšími metodami jsou předvádění, pozorování práce s obrazem.
- ✓ **Aktivizující výukové metody** - tyto metody uplatňuje učitel ve vzdělávání, kdy dítě aktivně, vědomě a uvědoměle třídí data, zařazuje je do poznatkových struktur, analyzuje, srovnává a hodnotí informace, učí se samostatnosti a tvořivosti, rozvíjí svou osobnost. Nejedná se pouze o myšlenkovou aktivitu, ale také o chování – samostatnost dítěte a spolupráce s učitelem. Rozvíjí zejména kritické myšlení a schopnost učit se.
- ✓ **Didakticky řízená činnost** - didakticky zacílená činnost je specifickou formou vhodnou pro předškolní vzdělávání. Tato činnost je pedagogem přímo nebo nepřímo motivovaná, která je dítěti nabízená a v níž je zastoupeno spontánní a záměrné (cílené, plánované) učení. Tyto činnosti mohou probíhat v menší skupině nebo individuálně.
- ✓ **Metody senzomotorické** - zahrnují širokou škálu činností dětí v průběhu jejich vývoje. Nejdříve se učí základním pohybovým dovednostem (např. plazení, lezení, chůze) a později komunikačním dovednostem. Senzomotorické učení ovlivňuje vývoj dítěte, včetně jeho sebevědomí rozvíjeného díky fyzickým úkonům, dětské hry, kreslení, hrou na hudební nástroj, sporty aj. Tyto metody u dětí rozvíjejí kreativitu, jemnou i hrubou motoriku, podporují zvědavost, učí děti koncentraci, ale především učí děti vnímat svět všemi smysly.
- ✓ **Metody Aplikované behaviorální analýzy (ABA)** – jsou „praktickou“ částí behaviorální analýzy. ABA uplatňuje efektivní metody a strategie učení v každodenním životě a její metody jsou zaměřeny na analýzu verbálního chování. Behaviorální principy lze u dětí uplatňovat při rozvoji komunikace, spolupráce, hry, rozvoji motoriky, vizuálního vnímání, sociálních a akademických dovedností, sebeobsluhy, při získávání tolerančních a jiných dovedností. Behaviorální strategie jsou také účinné při eliminaci nežádoucího chování

a rozvoji prosociálního chování. Významnou částí těchto metod je práce s pozitivním posílením.

Nezastupitelnou roli během vzdělávání budou mít tyto hry a činnosti, které se mohou vzájemně prolínat, kombinovat a doplňovat:

- ✓ **komunitní (ranní, odpolední) kruh** – stmelení kolektivu dětí, prostor pro vlastní vyjádření svých pocitů, názorů a nápadů, aktivní podíl dětí na plánování různých činností, spolupodílení se na stanovování pravidel třídy;
- ✓ **práce s kalendářem přírody** – seznámit se s informacemi souvisejícími s časovou orientací (dny v týdnu, měsíc, roční období), počasí, různé přírodní jevy a úkazy ve všech ročních obdobích;
- ✓ **hry a činnosti s ekologickým námětem** – aktivity vycházející z plánu environmentální výchovy, který je přílohou ŠVP;
- ✓ **řízené činnosti z oblasti rozvoje poznání, jazykových kompetencí a schopností předcházejících učení** – rozvoj intelektu dítěte, řeč a jazykové dovednosti důležité pro přijímání, zpracování a reprodukci získaných informací a poznatků, předmatematické představy, předčtenářské dovednosti, poznávací schopnosti, city a vůle dětí;
- ✓ **tematické vycházky** – pozorovat změny v přírodě související se změnami ročních období;
- ✓ **práce s knihou, encyklopedií, atlasy a dětskými časopisy** – umět vyhledávat potřebné informace, seznámit děti se světem knih a literatury, rozvíjet zájem o psanou formu písma, budovat pozitivní vztah k literatuře, vést děti k tomu, aby se kniha stala součástí jejich života, prostřednictvím knihy rozvíjet řečové schopnosti, estetické cítění, tvořivost, upevňovat správné návyky zacházení s knihou;
- ✓ **pohybové hry a činnosti** – rozvoj pohybových dovedností dětí, obratnost a uvědomění si vlastního těla, prohlubování poznatků o zdraví, lidském těle, o zdravém životním stylu a hygieně, respektovat individuální pohybové možnosti každého dítěte, zařazovat zdravotní cviky zaměřené na správné držení těla, dýchání a koordinaci pohybu;
- ✓ **relaxační hry** – učit děti relaxovat, odpočívat, nácvik správného dýchání, jógové prvky;
- ✓ **počítačové programy a naučné programy** (iŠkolička, Chytré dítě, Naslouchej a hrej, Dětský koutek – především pro individuální práci s dětmi, Méd'a, práce na interaktivní tabuli aj.);
- ✓ **hudební hry a činnosti** – rozvoj základních dovedností z oblasti hudby, umění a kultury, nabídka pěveckých, hudebně pohybových, relaxačních i rytmizačních činností;
- ✓ **výtvarné hry a činnosti** – seznámení se se základními výtvarnými technikami, s vlastnostmi výtvarného i grafického materiálu, rozvoj tvořivosti, fantazie a vlastního

výtvarného projevu dětí, upevňování technických dovedností při zacházení s výtvarným materiálem, včetně rozvoje sebeobsluhy, součástí je rozvoj grafomotorické zručnosti;

- ✓ **smyslové didaktické hry, kompenzační a reedukační cvičení** – rozvoj zrakového a sluchového vnímání, hmatu, čichu i chuti, prostorová orientace;
- ✓ **manipulační hry se stavebnicemi, mozaiky a různé drobné hračky** – význam relaxační, rozvíjí vizuomotorickou koordinaci, jemnou motoriku, fantazii a tvořivost dětí;
- ✓ **netradiční terapeutické techniky a sezónní hry** – plavání, vodní hrátky, výjezdové lyžování, jízda na koni, zooterapie, návštěvy sauny.

Pedagog mateřské školy vede vzdělávání tak, aby:

- ✓ se děti cítily v pohodě po stránce fyzické, psychické i sociální;
- ✓ se děti rozvíjely v souladu se svými schopnostmi a možnostmi a byl podněcován jejich individuální rozvoj;
- ✓ děti měly dostatek podnětů k učení a radost z něho;
- ✓ bylo posilováno sebevědomí dětí, jejich důvěra ve vlastní schopnosti a dovednosti;
- ✓ děti měly možnost utvářet a rozvíjet vzájemné vztahy a cítit se ve skupině bezpečně;
- ✓ byl dostatečně podporován a stimulován rozvoj jejich jazyka a řeči;
- ✓ se děti seznamovaly se vším, co je pro jejich život a každodenní činnosti důležité;
- ✓ děti mohly pochopit, že mohou prostřednictvím vlastní iniciativy a aktivity ovlivňovat své okolí;
- ✓ děti uměly přijmout pomoc a podporu, kterou v dané situaci potřebují;
- ✓ děti uměly respektovat a řídit se pravidly důležitými pro jejich vlastní bezpečnost.

7.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Do mateřské školy jsou přijímány pouze děti se speciálními vzdělávacími potřebami různého typu a stupně, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení, který stanoví rozsah poskytování podpůrných opatření.

Pedagogičtí pracovníci splňují odbornou kvalifikaci danou zákonem č. 563/2004 Sb., zákon o pedagogických pracovnících, v aktuálním znění, popř. si tuto kvalifikaci doplňují. Ve třídě působí souběžně dva pedagogové spolu s asistentem pedagoga.

Speciálně pedagogická péče je prováděna denně, a to buď v rámci individuální práce s konkrétním dítětem, nebo v rámci skupinových her a činností na třídě v průběhu dne.

Diagnostický záznam

U dětí se při nástupu do mateřské školy vypracovává vstupní diagnostika podle předem nastavených diagnostických kritérií (mohou se lišit dle typu a stupně postižení). Diagnostiky se vypracovávají ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte. Tvoří podklad pro individuální práci s dětmi. Vyhodnocovány jsou minimálně 2x ročně (leden, červen).

Diagnostiky jsou otevřenými dokumenty, se kterými pedagog po celý školní rok pracuje, průběžně je doplňuje a vyhodnocuje. Do těchto dokumentů mohou nahlížet pouze zodpovědné osoby – pedagogové, zákonní zástupci, pracovníci školského poradenského centra, popř. jiné osoby se souhlasem zákonného zástupce. Jsou součástí portfolia dítěte.

7.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Rámcové cíle a záměry vzdělávání, kterou jsou obsažené v ŠVP, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let.

Pedagogové si uvědomují specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech dítěte:

- ✓ potřeby dvouletých dětí jsou intenzivnější než u dětí starších;
- ✓ velká touha po poznání, období experimentace;
- ✓ poznávání všemi smysly;
- ✓ vymezení se vůči ostatním, poznávání sebe sama, egocentrismus;
- ✓ obtížná orientace v prostoru a čase;
- ✓ velkou důležitost hraje přítomnost a situace, se kterými se dítě setkává a které ji naplňují;
- ✓ menší obratnost v pohybových aktivitách;
- ✓ nutný je zvýšený neustálý dohled;
- ✓ stálý pravidelný režim dne;
- ✓ snazší unavitelnost dítěte – prostor pro častější odpočinek;
- ✓ separační úzkost - dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí;
- ✓ přiměřené podněty odpovídající vývojové úrovni dítěte;
- ✓ více individuální péče – dopomoc při sebeobsluze;
- ✓ jasná a srozumitelná pravidla.

Pedagogové zastávají v oblasti vzdělávání dvouletých dětí významnou pozici, stávají se zástupcem rodiče, důležité je poskytovat dítěti oporu, pocit jistoty, bezpečí, pevný denní řád a individuální přístup.

Rodiče mají možnost využít adaptačního programu, který škola poskytuje. Adaptační program je přizpůsoben individuálně dle potřeb jednotlivých dětí.

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinkách dětí či individuálně, vždy s přihlédnutím k individuálním potřebám dětí a jejich vlastní volbě.

7.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Do mateřské školy jsou děti cizinců přijímány zcela výjimečně, a to pouze na doporučení školského poradenského zařízení v případě, že se jedná o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (narušená komunikační schopnost, tělesné nebo mentální postižení, porucha autistického spektra, sluchové nebo zrakové postižení, kombinované vady).

U dětí, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí je škola připravena poskytnout dostatečnou podporu při osvojování českého jazyka. Mateřská škola a třídy jsou vybaveny dostatečným množstvím didaktických pomůcek a hraček, které podporují rozvoj jazykových kompetencí dětí. Pedagogové poskytují dětem každodenní speciálně pedagogickou péči zaměřenou na rozvoj jazykových dovedností dětí, při rozvoji komunikačních schopností úzce spolupracují s klinickými logopedy.

Při výchovně vzdělávací činnosti pedagogové respektují individuální potřeby dětí a didaktické postupy a metody upravují pro jednotlivé děti jak v rámci skupinových a kolektivních činností, tak v rámci individuálních nácviků. Cílem je, aby mateřskou školu opouštěly děti s dostatečnou znalostí mateřského jazyka s ohledem na typ a stupeň jejich postižení.

V případě, že by mateřskou školu navštěvovalo více dětí z cizojazyčného prostředí, pro které je předškolní vzdělávání povinné (minimálně 4 děti), je škola připravena poskytnout těmto dětem podporu ve formě zřízení skupiny, popř. skupin, pro jazykovou přípravu, a to v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Jazyková příprava by probíhala v průběhu týdne v několika blocích a jejím cílem by bylo, aby dítě během předškolního vzdělávání získalo jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které umožní plynulý přechod do základního školství a zapojení se do výuky (opět s ohledem na typ a stupeň postižení dítěte).

V rámci skupin pro jazykovou přípravu budou pedagogové využívat jako podpůrný materiál Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání.

8 Vzdělávací obsah

8.1 Charakteristika vzdělávacího obsahu

ŠVP „KLÍČEK“ je vlastní program, který vydává ředitelka školy a na jehož zpracování se podílely všechny pedagogické pracovnice. Je zpracován jako ucelená vzdělávací nabídka MŠ, kterou si učitelky jednotlivých tříd dotvářejí a rozvíjejí ve svých TVP s ohledem na konkrétní skupinu dětí. Učitelky respektují individuální potřeby jednotlivých dětí, jejich věkové zvláštnosti, sociální zkušenosti, zdravotní postižení i celkovou úroveň rozvoje.

Jednotlivé integrované bloky se vzájemně nejen prolínají, ale také se vzájemně prostupují a během školního roku se mezi nimi pedagogové volně pohybují, přecházejí z jednoho integrovaného bloku do druhého. Cílem je, aby byla dětem poskytnuta příležitost pojmout jednotlivá témata osobitým způsobem, vidět svět v souvislostech, a tím ho lépe pochopit.

Obdobně je přístupováno také ke vzdělávacím cílům a klíčovým kompetencím, které se rovněž prolínají celým vzdělávacím procesem. Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem.

Vzdělávací program má zakomponován obsah pěti integračních oblastí, které reflektují vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení.

Zpracovaný materiál odpovídá základním požadavkům pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku a je sestaven tak, aby respektoval hlavní cíle předškolního vzdělávání.

Hlavní cíle předškolního vzdělávání:

- ✓ rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení;
- ✓ osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost;
- ✓ získání osobní samostatnosti, schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Takto zpracovaný ŠVP umožňuje pedagogům v jednotlivých třídách pracovat samostatně, tvořivě s uskutečňováním svých nápadů a uplatnění své pedagogické a speciálně pedagogické způsobilosti. Zároveň je dostatečně pružný, aby pedagogové mohli program přizpůsobovat dětem, jejich typu a stupni postižení. Cílem ŠVP je umožnit dětem bez rozdílu přirozeně rozvíjet svou

osobnost, její individualitu s celkovým citovým postojem k sobě samému, ostatním lidem a světu kolem nás. Probudit v dětech zájem o poznávání všeho nového.

8.2 Časový plán

Jednotlivé integrované bloky jsou obsahově otevřené, flexibilní, umožňují reagovat na aktuální situace ve třídě, vyplývající z možností a schopností dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Integrované bloky si poté pedagogové dělí do jednotlivých tematických částí, z nichž každá třída může zvolit jiné téma a jiný časový rozsah. Časový plán je tudíž volně přizpůsobitelný každému integrovanému bloku. Poskytuje učitelce volnost tématu v třídním vzdělávacím programu (dále jen TVP) měnit, doplňovat a rozvíjet podle vývoje situace na třídě. Podle jejich náročnosti, zájmu a potřeby dětí se může i časový prostor v TVP měnit (viz kapitola 8.3 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu).

8.3 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací program (TVP) vychází z ŠVP PV KLÍČEK. TVP si zpracovávají pedagogové jednotlivých tříd vždy s přihlédnutím na složení třídy (věk, typ a stupeň postižení, úroveň komunikace atd.). TVP vychází z daného integrovaného bloku, který si poté pedagogové dále rozpracovávají do jednotlivých témat. Z důvodu maximálního se přizpůsobení možnostem, schopnostem a dovednostem dětí, jsou dány pouze návrhy témat, které nejsou pro pedagogy závazné a každý pedagog si může téma volit sám tak, aby bylo v souladu se zvoleným integrovaným blokem a dílčími i dlouhodobými cíli (dáno ŠVP).

TVP je v průběhu roku aktualizován a obohacován tak, aby odpovídal aktuálním potřebám dětí a možnostem MŠ.

Pedagog mateřské školy odpovídá za to, že:

- ✓ třídní vzdělávací program, který zpracovává, je v souladu s požadavky ŠVP PV KLÍČEK, resp. RVP PV;
- ✓ program pedagogických činností je cílevědomý a je plánován;
- ✓ je přizpůsoben individuálním potřebám dětí;
- ✓ je pravidelně sledován průběh předškolního vzdělávání a jsou hodnoceny jeho podmínky i výsledky.

Pro tvorbu i realizaci vzdělávací nabídky jsou využívány metody a prostředky specifických didaktik výchovně vzdělávacích činností (metodik), které odpovídají psychologickým a didaktickým specifikům předškolního vzdělávání. Vzdělávání podle ŠVP PV KLÍČEK probíhá na základě dvou integrovaných bloků (IB), které nerozlišují „vzdělávací oblasti“ či „složky“, ale které nabízejí dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích. Obsah bloků vychází ze života dítěte, je pro něj smysluplný, zajímavý a užitečný. Realizace takovýchto bloků poskytuje dítěti širokou škálu různých aktivit a nabízí mu hlubší prožitek. Dítě tak nezískává jen izolované poznatky či jednoduché dovednosti, získaná zkušenost je komplexnější a stává se pro dítě snáze uchopitelnou a prakticky využitelnou. Velký důraz je kladen na praktické využití získaných dovedností.

Na konci každého tématu poté pedagog zpracovává **hodnocení, které zahrnuje:**

1. Jaké jsou **výsledky vzdělávání**? (*Co děti zvládly, do jaké míry se dětem podařilo přiblížit k následujícím očekávaným výstupům*).
2. Byly **podmínky** pro realizaci odpovídající? (*Je třeba něco změnit, upravit ...?*).
3. Jaký byl **průběh vzdělávání**? (*Byly využívány metody a formy stanovené v ŠVP PV?*).
4. Na co je třeba se **zaměřit v dalším období**.

8.4 Integrované bloky

Vzdělávací obsah tvoří dva integrované bloky.

Název integrovaného bloku	Všichni lidé na světě, děti, také dospělí, patří k jedné planetě, o zážitky se podělí
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	<i>Adaptace na prostředí mateřské školy</i> ✓ seznámit s novým prostředím a novou rolí; ✓ učit se orientovat v prostorách školy a nejbližším okolí; ✓ seznámit s kolektivem dětí, pedagogy a dalším personálem, který o děti pečuje; ✓ vytvořit a upevňovat pravidla společného soužití; ✓ seznámit s režimem dne. <i>Rozvíjení vztahů v okolí dítěte</i> ✓ posilovat vztah sám k sobě a rozvíjet zdravé sebevědomí dítěte; ✓ kladit důraz na osamostatňování a rozvoj sebeobslužných návyků a dovedností; ✓ posilovat přátelské vztahy; ✓ upevňovat vztah k matce a ostatním členům rodiny; ✓ rozvíjet sounáležitost s rodinou a domovem; ✓ posilovat citové vztahy. <i>Poznávání těla a možnosti, jak o něj pečovat a chránit jej</i> ✓ seznámit s částmi lidského těla; ✓ ukotvit zásady prevence a bezpečného chování; ✓ osvojit si základní rozdíly mezi pojmy „zdraví“ a „nemoc“; ✓ učit nebát se lékaře a umět správně pojmenovat, co bolí nebo trápí.

Název integrovaného bloku	Všichni lidé na světě, děti, také dospělí, patří k jedné planetě, o zážitky se podělí
	<i>Představení lidových tradic</i> ✓ přiblížit nejvýznamnější svátky a lidové tradice; ✓ navodit sváteční atmosféru a duševní pohodu; ✓ rozvíjet fantazii, představivost, tvořivost. <i>Seznámení se světem okolo dítěte</i> ✓ rozvíjet povědomí o svém bydlišti, budovat vztah k městu, ve kterém žijeme; ✓ seznámit s bezpečnostními složkami – hasiči, policie, záchranná služba; ✓ seznámit s různorodým povoláním, vyzdvihnout význam a důležitost práce. <i>Podporování pozitivního vztahu k uměleckým činnostem</i> ✓ seznámit se světem pohádek, příběhů a bajek; ✓ vytvářet pozitivní vztah k hudebním, výtvarným, literárním a uměleckým činnostem; ✓ rozvíjet fantazijní představy, představivost a tvořivost; ✓ umět vyjádřit své prožitky prostřednictvím výtvarného umění, hudebně – pohybových dovedností a dramatických činností; ✓ rozvíjet schopnosti vnímat umění a krásu – výstavy, kulturní akce, rozvoj kulturních a společenských dovedností. <i>Seznámení s odlišnými kulturami a tradicemi</i> ✓ získávat povědomí o pestrosti světa okolo nás; ✓ získávat povědomí o existenci jiných národů, kultur (zjistit, v čem se od sebe lidé liší) a učit se respektu; ✓ respektovat handicapované lidi okolo sebe;
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Vítej školko; Já a kamarádi; Můj domov; Vánoce přicházejí; Moje rodina; Čím budu; Moje tělo; aj.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
		zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	rozhodovat o svých činnostech
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
		prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
		koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		zachovávat správné držení těla
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno domluvit se slovy i gesty, improvizovat pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí) odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a	rozvoj základních kulturně společenských postojů,	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
		pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
		záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
		přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	rozvoj schopnosti sebeovládání	zorganizovat hru
		vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování	vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	rozvoj kooperativních dovedností	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.) zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod. uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	poznávání jiných kultur	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. spolupracovat s ostatními

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	uvědomění si vlastního těla	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Název integrovaného bloku	Příroda a zvířátka, všechno kolem nás, zařuká nám na vrátka, poznáme je zas
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	<i>Seznámení s charakteristikami jednotlivých ročních období</i> ✓ pozorovat změny v přírodě a počasí; ✓ rozvíjet povědomí o příčinách a důsledcích jednotlivých změn; ✓ získávat pozitivní vztah k přírodě, rozhlížet se kolem sebe a vnímat krásu přírody všemi smysly; ✓ přiblížit časové pojmy, orientaci v prostoru a čase. <i>Objevování říše rostlin</i> ✓ získávat poznatky o stromech a jejich plodech; ✓ rozeznávat jehličnaté a listnaté stromy, co se s nimi děje v průběhu roku; ✓ seznámit se s rostlinami, květinami a osvojit si péči o ně, co vše potřebují ke svému růstu; <i>Objevování říše zvířat</i> ✓ seznámit se zvířecí říší, způsobem života zvířat a jejich užitkem (domácí zvířata a jejich mláďata, hospodářská zvířata, lesní zvěř, exotická zvířata, zvířata z dob minulých); ✓ seznámit s volně žijícími ptáky a jejich způsobem života; ✓ seznámit s hmyzem a drobnými živočichy, přiblížení vývojových etap; ✓ seznámit s životem pod vodou; ✓ přiblížit vhodné postoje ke zvířatům, možnosti jejich ochrany a péče. <i>Seznámení se s dopravními prostředky a jejich specifiky</i> ✓ získávat povědomí o dopravních prostředcích, se způsoby a místem jejich pohybu; ✓ upevňovat základní pravidla silničního provozu (jak chodit po ulici ve skupině, přecházení silnice, semafor), učit se reagovat na různé dopravní situace;

Název integrovaného bloku	Příroda a zvířátka, všechno kolem nás, zaťuká nám na vrátka, poznáme je zas
	<i>Vytváření povědomí o naší planetě a ostatních planet ve vesmíru</i> ✓ seznámit s pojmy týkající se vesmíru; <i>Seznámení se s ovocem a zeleninou</i> ✓ poznávat některé druhy ovoce a zeleniny; ✓ získávat povědomí o jejich růstu, zpracování a významu pro naše zdraví; ✓ osvojit si praktické dovednosti při zpracování ovoce a zeleniny; ✓ vnímat vlastnosti ovoce a zeleniny – tvar, barva, chuť, vůně, zapojit všechny smysly. <i>Vedení ke zdravé životosprávě, význam vitaminů a zdravý životní styl</i> ✓ získávat povědomí o tom, co dělat, když člověk není zdravý; ✓ motivovat děti k pravidelnému pohybu, osvojit si správné držení těla, chápat pohyb jako součást zdravého životního stylu; ✓ seznámit s dalšími činnostmi, které patří ke zdravému životnímu styl – otužování, sauna, plavání, aj.; ✓ seznámit s různými druhy sportů a hrami v přírodě. <i>Zakořenění vhodných hodnot v péči a ochraně přírody</i> ✓ získávat povědomí o tom, jak je důležité přírodu chránit; ✓ prohlubovat úctu k životu ve všech jeho formách; ✓ přiblížit význam a koloběh vody, její blahodárný účinek; ✓ vštěpovat základy ekologického chování s vědomím, že každý člověk se svým chováním podílí na kvalitě životního prostředí a může ho ovlivňovat.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	Ovoce a zelenina; Podzim; Ptáčky v zimě; Hmyz v trávě; Zvířata a jejich mláďata, Pravěk a dinosauři, Zimní sporty, aj.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	získání relativní citové samostatnosti	těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.) mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	vytváření základů pro práci s informacemi	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích		chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon poznat některá písmena a číslice, popř. slova sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	sledovat očima zleva doprava sledovat a vyprávět příběh, pohádku správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči utvořit jednoduchý rým poznat napsané své jméno
	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	vnějšího prostředí i jeho změnám	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod. vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřeně aktuálnímu dění	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma chápat slovní vtip a humor
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	základů zdravého životního stylu	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si (nového, změněného, chybějícího) ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
	rozvoj společenského i estetického vkusu	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	všímat si změn a dění v nejbližším okolí
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

9 Dílčí projekty a programy

Netradiční terapeutické programy a aktivity

- ✓ *Program logopedické péče* - 1x týdně.
- ✓ *Jízdy na koni* - v prostorech školní zahrady v podzimních a jarních měsících.
- ✓ *Canisterapie* - léčebné působení prostřednictvím psa, celoročně.
- ✓ *Zooterapie* - léčebné působení prostřednictvím zvířat (kočka, králíci, ještěrky).
- ✓ *Hrátky ve vodě* - pohyb a uvolnění ve vodě (pro děti s autismem a těžším postižením – dle nabídky a podmínek krytého bazénu).
- ✓ *Předplavecká příprava předškoláků* (dle nabídky a podmínek krytého bazénu).
- ✓ *Cvičení jógy* - průběžně v pohybových aktivitách.
- ✓ *Práce na notebooku, využívání IT ve vzdělávání* - v rámci individuálních i kolektivních činností.
- ✓ *Saunování* - návštěvy sauny a wellness (dle nabídky a podmínek krytého bazénu).
- ✓ *Individuální muzikoterapie* - vedena kvalifikovanou muzikoterapeutkou dle zájmu rodičů.
- ✓ *Snoezelen* - využívání relaxační místnosti v MŠ s prvky Snoezelenu - multisenzorická stimulace.
- ✓ *Artefiletika* - součást výtvarných činností a aktivit v dopoledních hodinách.
- ✓ *Zahradní filetika* - péče o bylinkové zahrádky a školní zahradu.
- ✓ *Terapie hrou* - specifický psychoterapeutický přístup, který vychází ze skutečnosti, že hra je pro děti přirozeným způsobem zkoumání světa.
- ✓ *Keramika* - využívání práce s keramickou hlinou.
- ✓ *Bazální stimulace* - pedagogicko-ošetřovatelský koncept, který podporuje v nejzákladnější (bazální) rovině lidské vnímání, pohyb a komunikaci. Součástí je masáž facilitačními molitanovými míčky.
- ✓ *Montessori přístup* – využívání prvků a vzdělávání dle Montessori pedagogiky – „pomoz mi, abych to zvládl sám“.

Zájmové terapie – budou probíhat v odpoledních hodinách

Zájmové terapie se mohou v různých školních letech lišit a jsou realizovány na základě zájmu rodičů. Počet dětí je v terapiích omezen s přihlédnutím k náročnosti terapie a individuálním potřebám dětí, které se terapie účastní (stanovuje pedagog). Náplň zájmových terapií a obsah si zpracovávají pedagogové, kteří terapii v daném školním roce realizují. Toto rozpracování je poté součástí třídního vzdělávacího programu.

- ✓ *Pohádkový svět smyslů* – koncept Snoezelen, pouze individuální práce.
- ✓ *Montessori koutek* – podporování kreativního poznávání pomocí Montessori metody, vhodné pro děti, jež dokáží spolupracovat a respektovat jeden druhého.
- ✓ *Hravá věda* – zdůrazňuje hravý přístup k vědě.
- ✓ *Malí herci* – podpora fantazie a představitosti v bezpečném prostředí, kde mohou děti experimentovat s různými rolemi, výrazy a pohyby.
- ✓ *Muzikohrátky* s prvky cvičení na propojování mozkových hemisfér - zábavné pojetí hudebních her a pohybu v propojení s rytmem.
- ✓ *Hrátky s keramickou hlinou* – seznámení s keramickou hlinou a osvojení si práce s ní.
- ✓ *Smyslohrátky* – jedná se o sensorické smyslové hry a aktivity zaměřené na stimulaci a rozvoj smyslových funkcí u dětí.
- ✓ *Venkovní hrátky* – zájmová terapie zaměřená na venkovní prostředí jako hlavní prostředek pro aktivity. Cílem je podpořit vztah k přírodě, ale také posílit motorické dovednosti a schopnosti sociální interakce.
- ✓ *Hravá jóga* - cvičení zahrnuje stimulační masážní prvky, dechová a zraková cvičení, samotné asány (jógové pozice) a samozřejmě relaxaci.
- ✓ *Zdravé tělíčko* – zaměřené na různé oblasti pohybových aktivit, které budou vedeny zábavnou formou a bude brán zřetel na motorický vývoj dítěte. Budou zařazovány i prvky zdravotní tělesné výchovy.
- ✓ *Předškoláček* - hravou formou budeme rozvíjet a prohlubovat rozumové znalosti, grafomotorické dovednosti, komunikační schopnosti, určeno pro děti předškolního věku nebo s odloženou školní docházkou.

V rámci školního roku také probíhají dílčí projekty jednotlivých tříd, které jsou uvedeny na webových stránkách školy a ve výroční zprávě za daný školní rok.

Doplňující programy a aktivity:

- ✓ divadelní a kulturní představení v mateřské škole;
- ✓ návštěvy knihovny;
- ✓ polodenní a celodenní výlety do okolí;
- ✓ karneval;
- ✓ účast na soutěžích nejrůznějšího charakteru;
- ✓ pořádání výstav výtvarných prací dětí;
- ✓ podzimní a jarní radovánky;
- ✓ oslava významných dní (Den matek, Den rodiny, Den dětí, Den otců);
- ✓ tematická tvoření (podzimní, vánoční, velikonoční);
- ✓ loučení s předškoláky;
- ✓ dětské sportovní dny;
- ✓ výjezdové lyžování;
- ✓ spolupráce se složkami IZS (hasiči, městská policie, záchranáři, popř. ostatní složky);
- ✓ návštěva základní školy;
- ✓ agility;
- ✓ projektové dny;
- ✓ a další dle nabídky a možností.

10 Evaluační systém

Cílem evaluace a hodnocení v mateřské škole je ověřovat a zlepšovat kvalitu nejen veškeré vzdělávací činnosti, ale také podmínek vzdělávání.

Formy a metody (způsob provedení):

- ✓ pozorování, rozhovor, diskuze, hospitace, rozbor dokumentace školy (třídní vzdělávací program, průběžná evaluace třídních vzdělávacích programů, hodnocení diagnostických záznamů), autoevaluace pedagogických pracovníků, kontrolní činnost ředitele školy, pedagogické a provozní porady, malé provozní a pedagogické porady, dotazníkové šetření (online verze).

Zdroje informací:

- ✓ děti a jejich spontánní reakce, postoje, gesta, verbální i neverbální projevy;
- ✓ postoje rodičů;
- ✓ pedagogický kolektiv a další odborníci (logopedi, pracovníci SPC);
- ✓ partneři školy, ZŠ;
- ✓ zřizovatel;
- ✓ veřejnost;
- ✓ hodnotící zprávy ČŠI a jiných kontrolních orgánů.

Oblasti evaluace:

1. Kvalita naplňování podmínek vzdělávání

Cíle: vyhodnotit naplňování podmínek vzdělávání a výsledky vyhodnocení poté využívat pro jejich další zkvalitňování. Významnou roli zde hraje spolupráce se zřizovatelem.

Předmětem evaluace budou tyto podmínky: materiální podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizační podmínky, řízení školy, spoluúčast rodičů.

Časový rozvrh: průběžně během celého školního roku, minimálně však 1x ročně.

Nástroje:

- ✓ záznamy z kontrol BOZP a PO;
- ✓ hospitace;
- ✓ dotazníky;
- ✓ kontrolní činnost;

- ✓ analýza třídní dokumentace;
- ✓ třídní schůzky, odborné besedy;
- ✓ individuální konzultace;
- ✓ pedagogické a provozní porady;
- ✓ směrnice a řady školy;
- ✓ plán DVPP a jeho vyhodnocení 2x ročně;
- ✓ předávání informací z DVPP na pedagogické poradě.

Zodpovědné osoby: ředitelka, pedagogičtí pracovníci, správní zaměstnanci.

2. Kvalita naplňování cílů speciálně pedagogické péče, hodnocení dětí

Cíle: vyhodnocovat nastavená podpůrná opatření a naplňování speciálně pedagogických záměrů vycházejících z práce s diagnostickými záznamy (práce s diagnostickými záznamy, využívání alternativních metod komunikace, individuální přístup k dětem, spolupráce s asistentem pedagoga), spolupráce s rodinou.

Časový rozvrh: průběžně během školního roku, minimálně však 2x ročně (leden, červen).

Nástroje:

- ✓ pozorování;
- ✓ hospitace, kontrolní činnost;
- ✓ hodnocení EHP a diagnostických záznamů – aktualizace;
- ✓ rozbor dokumentace dětí, vedení portfolia o dítěti;
- ✓ spolupráce s rodiči, individuální konzultace;
- ✓ konzultační hodiny s pedagogy;
- ✓ spolupráce s pracovníky ŠPZ.

Zodpovědné osoby: ředitelka školy, pedagogičtí pracovníci (učitelé, asistenti pedagoga).

3. Kvalita naplňování zvolených záměrů a cílů, včetně průběhu a kvality vzdělávání u dětí

Cíle: vyhodnocovat naplňování stanovených záměrů, v rámci zrealizované vzdělávací nabídky stanovit případná opatření do dalšího tematického celku v rámci integrovaného bloku.

Časový rozvrh: průběžně, po ukončení tématu ve třídě.

Nástroje:

- ✓ záznamy do TVP;
- ✓ pedagogické rady;
- ✓ kontrola dokumentace třídy.

Zodpovědné osoby: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka.

4. Kvalita způsobů zpracování učiva – hodnocení výchovně – vzdělávacího procesu

Cíle: Ověřovat soulad TVP s ŠVP, soulad integrovaných bloků a částí tematických celků, vhodnost způsobu zpracování ŠVP a TVP, zda je zpracování přehledné a funkční. Sledovat přínos realizovaného projektu všem dětem, zda jsou voleny vhodné výchovné a vzdělávací strategie, zapojení rodiny, zda je vzdělávací proces průběžně hodnocen a plánován.

Časový rozsah: průběžně sledovat při realizaci tematických celků.

Nástroje:

- ✓ vzájemné konzultace učitelek na třídě;
- ✓ evaluační dotazníky pro pedagogické pracovníky;
- ✓ pozorování běžné i záměrné;
- ✓ pedagogické porady;
- ✓ hospitace a kontrolní činnost;
- ✓ dotazníky na konci školního roku;
- ✓ výroční zpráva;
- ✓ webové stránky školy.

Zodpovědné osoby: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka.

5. Kvalita vzdělávací práce pedagogů a součinnosti provozních pracovníků

Cíle: Hodnocení vlastního průběhu realizace vzdělávacího procesu z hlediska používaných metod a forem práce, hodnocení součinnosti pedagogických a provozních pracovníků.

Časový průběh: průběžně

Nástroje:

- ✓ konzultace pedagogů, správních zaměstnanců;
- ✓ hospitace a kontrolní činnost;
- ✓ dotazníkové šetření;
- ✓ pedagogické rady a provozní porady.

Zodpovědné osoby: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka, správní zaměstnanci.

6. Osobní rozvoj pedagogů

Cíle: Hodnocení odborné způsobilosti pracovníků, profesní rozvoj. Uplatňování nových poznatků z DVPP ve vlastní práci, hodnocení vlastního vzdělávacího procesu, hodnocení ve vztahu k dalšímu osobnostnímu růstu.

Časový rozvrh: průběžně

Nástroje:

- ✓ sestavování plánu rozvoje pedagogů v rámci DVPP na počátku školního roku (poklady od jednotlivých pedagogů);
- ✓ konzultace – rozборы seminářů a předávání poznatků na pedagogické poradě;
- ✓ pedagogické rady;
- ✓ hospitace, kontrolní činnost;
- ✓ rozbor dokumentace;
- ✓ dotazníky.

Zodpovědné osoby: učitelky jednotlivých tříd, ředitelka.

7. Evaluace zájmových terapií

Cíle: Hodnocení zájmových a netradičních terapií ve vztahu k naplnění vzdělávacích záměrů a vzdělávacích cílů a rozvoji osobních pokroků dětí.

Časový rozvrh: 1x ročně

Nástroje:

- ✓ konzultace s rodiči;
- ✓ konzultace - vedoucí zájmových terapií – ostatní učitelky;
- ✓ zapojení do soutěží, výstavy pro veřejnost;
- ✓ vystoupení pro rodiče;
- ✓ třídní schůzky.

Zodpovědné osoby: učitelky, které vedou dané zájmové terapie.

11 Závěrečná ustanovení

Tento ŠVP č.j.: MSKL/415/2024 pro mateřské školy s názvem „KLÍČEK“ byl projednán a schválen na pedagogické radě dne 27. 8. 2024.

Tímto se ruší platnost:

- ✓ ŠVP č.j.: MSKL/566/2020, platného od 1. 9. 2020

Zpracovala: Mgr. Eva Janáková, ředitelka školy ve spolupráci s pedagogy mateřské školy.

Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

Vzdělávací oblast *Dítě a jeho svět* je environmentální oblast, jež se zaměřuje na rozvoj povědomí dítěte o světě, o proměnách a vlivu člověka na životní prostředí. Očekávané výsledky učení směřují k odpovědnému jednání a pozitivnímu postoji dítěte k životnímu prostředí.

Z této skutečnosti vychází i Program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v MŠ Klíček.

V rámci environmentální výchovy si klademe za cíl rozvíjet u dětí povědomí o ochraně přírody a její udržitelnosti. Děti se učí základním principům ekologie, rozvíjejí smysl pro odpovědnost vůči životnímu prostředí a získávají dovednosti potřebné pro udržitelný životní styl. Environmentální výchova je přizpůsobena speciálním potřebám dětí a podporuje jejich aktivní zapojování a zájem o přírodu. Pedagogové aktivně vedou děti k odpovědnému chování vůči přírodě, životnímu prostředí a vlastnímu zdraví.

Program směřuje:

- ✓ k budování pozitivního vztahu k přírodě;
- ✓ k posilování přirozených poznávacích citů - zvědavosti, zájmu, radosti z objevování nových věcí, poznatků a možností;
- ✓ ke zdravému životnímu stylu, k uvědomování si, že člověk může ovlivnit své zdraví vlastním chováním;
- ✓ k povědomí o různorodosti zemského povrchu, přírody, podnebí a existenci planety Země jako součástí vesmíru;
- ✓ k rozvoji pocitu sounáležitosti s ostatními lidmi, společností a vztahu k městu, kde žijí;
- ✓ k ohleduplnému chování v přírodě, k šetrnému zacházení s rostlinami a živočichy a uvědomování si, co všechno může životní prostředí poškozovat.

Jednotlivé části programu budou realizovány v návaznosti na Školní vzdělávací program a průběžně zařazovány do Třídních vzdělávacích plánů (TVP), podle schopností a možností dětí v každé třídě.

Pedagogické prostředky a metody

- ✓ **Přírodovědné vycházky** – v rámci každodenního pobytu venku mají děti možnost poznat okolí mateřské školy, což vede k zprostředkování zkušeností s přírodou a možnostmi zažívat ji všemi smysly.
- ✓ **Pozorování** – děti jsou přirozeně zvědavé a projevují zájem o vše živé – živočichy, rostliny, houby. Pozorování umožňuje dětem zkoumat a objevovat přírodu prostřednictvím přímého kontaktu. Děti se učí vnímat rostliny, zvířata, počasí a přírodní procesy. Tato metoda rozvíjí jejich schopnosti vnímání, zvědavost a citlivost k ekologickým otázkám.
- ✓ **Experiment** – praktická činnost která dětem umožňuje objevovat a pochopit přírodní procesy a ekologické principy prostřednictvím přímé účasti a fyzického zapojování. Tyto experimenty zahrnují jednoduché a bezpečné aktivity, které jsou přizpůsobeny schopnostem a potřebám dětí. Může se jednat např. o pěstování rostlin (děti zasadí semínka, sledují růst, učí se o tom, co rostliny potřebují k životu), vodní cyklus (sledovat vypařování vody, změna skupenství – led), třídění odpadu (rozlišovat různé druhy odpadu a správně je třídit do různých kontejnerů).
- ✓ **Výchova prací** – děti jsou aktivně zapojovány do činnosti spojené s úklidem hraček, své pracovní plochy, zapojují se do činností spojených s péčí o zahradu (zalévání rostlin, kompostování, sběr polámaných větví z hřiště), krmení ptáků v zimních měsících či zapojování se do přípravy jídla a následný úklid.
- ✓ **Kontakt se zvířaty** – děti jsou v pravidelném kontaktu se zvířaty v MŠ v rámci zooterapie, canisterapie či jízdy na koni.
- ✓ **Kontakt s přírodninami** – děti mají možnost navázat přímý vztah s přírodou prostřednictvím smyslových zkušeností. Děti sbírají listy, kameny, větvičky, květiny, kaštiny, žaludy atd. Následně je mohou zkoumat, třídit, hrát si s nimi či využívat při výtvarných činnostech.
- ✓ **Hudba přírody** – dětem jsou nabízené ke zpěvu i poslechu písně, jež se zabývají přírodní tematikou. Ale i samotná příroda je plná hudby – můžeme poslouchat zpěv ptáků, šumění listů, zvuk vody nebo vítr. Děti, jež jsou přihlášené na muzikoterapii, mají možnost seznámit se s nástroji, jež využívají přírodní zvuky.

Minimální preventivní program

Děti v předškolním věku získávají poznatky o světě a vytvářejí si s naší pomocí první postoje k různým skutečnostem. Sociálně patologické jevy se dotýkají již dětí navštěvující mateřskou školu. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době předškolní docházky a poskytnout dětem potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku a chápání.

Cílem našeho minimálního preventivního programu je především tematicky zaměřené výchovně vzdělávací působení jako součásti výchovy a vzdělávání v naší mateřské škole. Cílem výchovy v mateřské škole je působit na děti tak, aby v nich byly upevněny pozitivní vlastnosti a návyky. Pomocí osvědčených metod (pozorování, rozhovory, hry, dramatizace, výtvarné činnosti apod.) se zaměřujeme na vytváření odolnosti dětí vůči sociálně patologickým jevům. Naší prioritou je, aby dítě takový jev rozpoznalo a umělo ho vyhodnotit úměrně svému věku a chápání a bylo schopno zareagovat, aniž by ohrozilo své zdraví.

Minimální preventivní program bude realizován v návaznosti na ŠVP a zařazován průběžně do TVP podle věku a schopností dětí.

Obsah programu :

- ✓ podporovat zdravý životní styl dětí – životospráva, pohybová aktivita, duševní hygiena, režim dne ...;
- ✓ upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života;
- ✓ posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty (rodina, mateřství, láska);
- ✓ pěstovat úctu k životu (stáří - mládí, fauna - flóra);
- ✓ posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy (umět spolupracovat, snažit se dohodnout s ostatními, rozvíjet jejich vzájemný respekt);
- ✓ předcházet šikaně – jejím projevům, stádiím a formám, schopnosti bránit se projevům násilí, nácvik odmítání vůči cizím lidem;
- ✓ vytvářet bezpečné prostředí a za tím účelem podporovat toleranci, vědomí sounáležitosti, posilovat a vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školky;
- ✓ rozšířit vědomosti o škodlivost návykových látek na organismus člověka (alkohol, tabák, léky, nealkoholické pivo, energy drinky);
- ✓ rozšířit vědomosti o škodlivosti nadměrného využívání komunikačních technologií (mobil, notebook, tablet, počítačové hry - závislost, poškození zraku ...);

- ✓ aktivizovat děti k pravidelným sportovním a zájmovým činnostem;
- ✓ využívat dostupné internetové zdroje, PC programy, dávat přednost předčítání, prohlížení knih, časopisů;
- ✓ rozšířit povědomí o odlišnosti pohlaví, národnostních menšin, postižení (všichni jsme si rovni).

Realizace programu:

- ✓ vytvářet třídní pravidla a dbát na jejich dodržování;
- ✓ podporovat samostatnost v sebeobsluze, v řešení každodenních situací, v rozhodování, plánování;
- ✓ předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou;
- ✓ využívat různé knihy, didaktické materiály, pomůcky a hry, interaktivní výukové programy, kulturní a sportovní akce, soutěže;
- ✓ spolupracovat s rodiči při prevenci, popř. řešení negativních patologických jevů;
- ✓ šířit osvětu mezi rodiči formou nástěnek, webových stránek a individuálních pohovorů;
- ✓ zapojovat se do preventivních programů (semináře, školení, samostudium);
- ✓ spolupracovat s městskými organizacemi – integrovaný bezpečnostní systém.

Evaluace preventivního programu bude vyhodnocena ve vlastním hodnocení každé třídy.